

G E M E E N T E

Beleidsnota Sport (2002-2006):

“Breedtesport op Topsportniveau”

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
SAMENVATTING: “BREEDTESPORT OP TOPSPORTNIVEAU”	3
INLEIDING	6
LEESWIJZER	7
HOOFDSTUK 1: “ANALYSE”	8
1.1 Demografische ontwikkelingen	8
1.2 De toekomstige sportparticipatie.....	8
1.3 Verstedelijking en ruimtegebrek.....	10
1.4 De ontwikkeling van de sportmarkt.....	11
1.5 Sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen.....	12
1.6 Verzakelijking en commercialisering	12
1.7 De rol van de lokale overheid.....	13
HOOFDSTUK 2: ”DE NIJMEEGSE SPORTVISIE”:	14
2.1 Inleiding	14
2.2 “Verhogen van sportdeelname”.....	14
2.3 Verenigingsondersteuning op maat	15
2.4 Sportaccommodaties en Openbare ruimte	15
2.5 Topsportbeleid.....	16
2.6 De gemeente.....	16
HOOFDSTUK 3: UITGANGSPUNTEN, MISSIE EN DOELSTELLINGEN	17
3.1. Uitgangspunten	17
3.2 De missie van het Nijmeegse sportbeleid.....	17
3.3 Doelstellingen breedtesportbeleid(2002-2006)	18
3.4 Doelstellingen topsportbeleid(2002-2006)	18
HOOFDSTUK 4: VAN DOELSTELLINGEN NAAR ACTIVITEITEN	19
4.1 Verhogen sportdeelname binnen de “sportieve driehoek”	19
4.2 Verenigingsondersteuning op maat	21
4.3 Multifunctionele sportaccommodaties	27
4.4 Topsport	29
5 MIDDELEN VOOR REALISATIE	35
5.1 Tarieven	35
5.2 Subsidies.....	35
5.3 Informatie en monitoring	37
5.4 Interne Organisatie.....	37
5.5 Communicatie	38
5.6 Planning	40
5.7 Financiering.....	41
BIJLAGEN I TOT EN MET V	

Samenvatting: “Breedtesport op topsportniveau”

Inleiding

De beleidsnota sport(2002 – 2006) is een gemeentelijke nota die richting geeft aan lokale sportbeleid én laat zien op welke wijze de sport de komende vijf jaar van een kwaliteitsimpuls wordt voorzien.

Deze beleidsnota is een uitwerking van de Sportvisie Nijmegen 2010.

De sport in het algemeen en de sportvereniging in het bijzonder zijn sinds jaar en dag een platform waarop maatschappelijke participatie in zijn volle breedte wordt geëtaleerd. Zij vormen de “sociale ruggengraat” van de lokale samenleving waar 50.000 inwoners elkaar wekelijks ontmoeten en op die manier een bijdrage leveren aan de leefbaarheid van de samenleving.

Om sport in te kunnen zetten als ‘middel’ binnen andere gemeentelijke beleidsterreinen, dient de sport zelf sterk genoeg te zijn. De primaire functie van sport is gelegen in het plezier dat mensen eraan beleven (sport als ‘doel’). Een kwalitatief hoogwaardig sportaanbod en een organisatorische sportinfrastructuur, bestaande uit vitale sportverenigingen, zijn hiervoor de eerste vereisten.

De sportverenigingen staan echter onder druk. De nadelige gevolgen van bijvoorbeeld het proces van individualisering zijn merkbaar binnen de verenigingen.

De regietaak binnen de sport vult de gemeente op een actieve, interveniërende wijze in. Dit betekent: sturing geven op basis van weloverwogen keuzes en een inhoudelijk consistent beleid. De gemeente maakt deze weloverwogen keuzes op basis van kwaliteit.

De missie van het Nijmeegs sportbeleid luidt:

“De gemeente Nijmegen richt zich op het bevorderen van een sterke organisatorische sportinfrastructuur en een kwalitatief hoogwaardig sportaanbod. Dat met als uiteindelijk primair doel dat inwoners van Nijmegen plezier en voldoening beleven aan het beoefenen van sport en secundair om maatschappelijke doelstellingen, waaronder verhogen van de participatie, te realiseren.”

Om deze missie te kunnen realiseren onderscheiden we vier pijlers waarop het sportbeleid van de gemeente rust: verhogen van sportdeelname in de sportieve driehoek, verenigingsondersteuning op maat, accommodatiebeleid en topsportbeleid.

1 “Verhogen van sportdeelname” in de sportieve driehoek

Deelname aan sport- en bewegingsactiviteiten is goed voor mensen. Sport- en bewegen is goed voor lichaam en geest en draagt bij aan een verbetering van de leefbaarheid van de samenleving en de sociale cohesie daarvan. Dit geldt voor de jongste jeugd, maar ook voor de steeds belangrijker wordende groep van 55-plus.

Voor het waarmaken van deze ambitie is een kwaliteitsslag in het sportaanbod noodzakelijk.

Het traditionele aanbod dient aangevuld te worden met (recreatieve) vormen die meer inspelen op de behoefte van de huidige en aanstaande sporter. De (potentiële) sporters van nu en morgen vragen om aanpassingen van het bestaande sportaanbod. De sportvereniging moet vraaggerichter gaan werken.

Het vergroten van de sportdeelname is niet meer het voornaamste doel is van het gemeentelijk sportbeleid. We constateren wel dat de (achterblijvende) participatie van jeugd, senioren, allochtonen, gehandicapten en sociale minima vraagt om een actief gemeentelijk beleid en passende maatregelen. Deze doelgroepen zijn het beste te bereiken door een wijkgerichte aanpak, voornamelijk in de Nijmeegse aanpak- en attentewijken (AAW). In de wijken kan tevens worden aangesloten bij Open wijk scholen.

Sportverenigingen worden betrokken bij deze activiteiten opdat sportdeelname niet een incidenteel maar een structureel karakter krijgt. De sportverenigingen kunnen profiteren van de expertise en ervaring die de gemeente heeft opgebouwd om met verschillende doelgroepen binnen hun vereniging om te gaan.

Doelstellingen verhogen van de sportdeelname

- Het percentage inwoners dat sport zal in 2006 gestegen zijn 53 % (niveau eind jaren negentig) naar 58%.
- De sportdeelname van de doelgroepen: senioren, jeugd/jongeren, allochtonen, minima en mensen met een verstandelijke en/of fysieke beperking is in 2006 met minimaal 5 % verhoogd.

2 Verenigingsondersteuning op maat

In Nijmegen is een grote diversiteit aanwezig van sportverenigingen. Het ondersteunen van verenigingen gaat daarom uit van maatwerk. De gemeente gaat partnerships aan met breedtesportverenigingen waarin wederzijdse prestatieverplichtingen worden aangegaan. Het stimuleren van professioneel werken, schaalvergroting en onderlinge samenwerking zijn daarbij belangrijke elementen.

Met als vertrekpunt de eigen identiteit van sportverenigingen wordt gezocht naar samenwerking binnen het collectief van verenigingen. In eerste instantie wordt gedacht aan kleinere verenigingen en verenigingen die gebruik maken van dezelfde accommodatie. Er wordt hierbij van uitgegaan dat het collectief iets kan toevoegen aan de eigen identiteit. In dit kader wordt ook wel gesproken over functionele samenwerking.

Voor een zo sterk mogelijk collectief wordt ook gezocht naar organisaties die een nadrukkelijke meerwaarde voor de sportverenigingen kunnen hebben. Hierbij wordt met name gedacht aan samenwerking met scholen en welzijnsorganisaties (o.a. St.Maartenskliniek).

Sportservice Nijmegen is het eerste aanspreekpunt bij initiatieven op het gebied van ondersteuning, versterking en samenwerking. Sportservice Nijmegen, een gemeentelijk initiatief, brengt vraag en aanbod bij elkaar brengt. Het kan een deel van de ondersteuningsvragen zelf beantwoorden en fungeert daarnaast als 'makelaar' naar derden die dat ook en/of beter kunnen.

Doelstellingen verenigingsondersteuning op maat

In 2006 moet er een structurele kwaliteitsverbetering plaats hebben gevonden binnen het Nijmeegse sportaanbod en de sportverenigingen. Deze verbetering zal blijken uit:

- Toename van het aantal verenigingen met een stabilisatie of toename van het ledenaantal met 8% (van 63%¹ naar 70%);
- Afname van 5% (van 70%¹ naar 65%) van het aantal verenigingen met een vrijwilligerstekort;
- Toename van het aantal verenigingen die tevreden zijn over de accommodaties met 10%.

3 Multifunctionele Sportaccommodaties van goede kwaliteit

Nijmegen wil een stad zijn met een breed, gevarieerd en bij voorkeur geclusterd accommodatieaanbod, passend bij de sportieve ambities in de stad. Dat betekent concreet: flexibel inzetbare multifunctionele sportaccommodaties voor de breedtesport op stadsdeelniveau (voor recreatief gebruik, trainingen en competitiewedstrijden).

De gemeente gaat uit van het continuüm tussen spelen, bewegingsonderwijs, sportieve recreatie en leisure als uitgangspunt bij de invulling van het sportbeleid in Nijmegen. Dat betekent dat ook het accommodatiebeleid een bredere invalshoek krijgt dan tot nu toe het geval is. Dat kan bijvoorbeeld door actieve betrokkenheid van de sport bij de (her)inrichting van de openbare ruimten.

De gemeente gaat accommodaties privatiseren indien Nijmeegse verenigingen de ambitie en organisatorisch vermogen hebben om de accommodatie bedrijfsmatig te beheren. Dit betekent dat de mogelijkheden per situatie worden onderzocht en integraal (ook vanuit sportparticipatie, sportontwikkeling en topsport perspectief) worden afgewogen.

Samenwerking met het particulier initiatief en privatisering van accommodaties zijn mogelijkheden die de gemeente actief gaat verkennen. Kwaliteitsverbetering vanuit een klantgerichte benadering is hierbij het uitgangspunt.

De gemeente beschermt de resterende open en/of groene ruimte in de stad, handhaaft de bestaande sportlocaties in de stad en zorgt voor een optimale toegankelijkheid. Ook een evenwichtige spreiding over de stad van voorzieningen om te kunnen sporten en bewegen is belangrijk.

Doelstelling Multifunctionele Sportaccommodaties

De gemeente Nijmegen streeft naar zes multifunctionele sportaccommodaties in 2006, waarbij zowel sport als andersoortige activiteiten (onderwijs, welzijn, gezondheid) worden aangeboden.

4 Topsportbeleid

De gemeente gaat een passend topsportbeleid ontwikkelen. Dan kan geprofiteerd worden van het verbeterde topsportklimaat in Nederland en is het mogelijk de rijkdom aan talenten en kansrijke takken van sport in de stad te exploiteren. De gemeente is zich bewust van de kansen die topsporters en verenigingen met topsportambities bieden om de maatschappelijke betekenis van sport te versterken. Hiertoe wordt een concept ontwikkeld dat alle activiteiten op topsportgebied bundelt en onder één herkenbaar vlag ('Team Nijmegen') uitdraagt. Voor het bepalen van welke initiatieven in aanmerking komen voor ondersteuning worden criteria ontwikkeld die passen bij de karakteristiek van Nijmegen.

Het topsportbeleid richt zich op topsportverenigingen, accommodaties en evenementen. De gemeente gaat partnerships aan met topsportverenigingen, waarin wederzijdse prestatieverplichtingen worden aangegaan. Hierbij is het uitgangspunt dat topsport en breedtesport met elkaar zijn verbonden en elkaar wederzijds kunnen versterken. Door het acquireren van topsportevenementen en het ontwikkelen en realiseren van een topsportwedstrijd-accommodatie kan Nijmegen zich landelijk profileren en onderscheiden als (top)sportvriendelijke stad. Hierbij wordt aangesloten bij bestaande sterk ontwikkelde topsportinitiatieven in Nijmegen.

De gemeente speelt een rol van betekenis bij het creëren van een gunstig topsportklimaat en het exploiteren van de economische waarde van de topsport binnen hun gemeentegrenzen. Het topsportbeleid neemt binnen gemeenten een andere, qua financiële investeringen bescheidener, positie in dan het breedtesportbeleid. Het primaat ligt voor gemeenten bij de breedtesport. Topsport en breedtesport zijn echter complementair; beide aandachtsgebieden liggen in elkaars verlengde.

Doelstellingen Topsportbeleid

- In 2006 presteren tien Nijmeegse sportverenigingen op de hoogste klasse van de competitie van de betreffende tak van sport.
- In 2006 worden zes topevenementen ondersteund, die bij voorkeur een jaarlijks terugkerend karakter hebben. Het gaat dan om sportevenementen van het niveau NK, EK, WK of evenementen met een internationaal topdeelnemersveld.
- Het inrichten van tien mono functionele topsport trainingsaccommodaties, horend bij de sportverenigingen met een topsportstatus.
- Het inrichten van één multifunctioneel top wedstrijdaccommodatie.

Middelen

Voor het realiseren van de doelstellingen is een extra financiële investering noodzakelijk. Deze investering wordt zowel van de kant van de gemeente als van de sport gevraagd. Voorts is het noodzakelijk een discussie met de sportverenigingen te voeren om te komen tot een systematiek van meer kostendekkende tarieven en een substantiële verruiming van het subsidiebudget. De combinatie van subsidies en accommodatie- tarieven voor sportverenigingen vormen een belangrijk sturingsmiddelen van de gemeente om het sportbeleid te realiseren.

Bij de uitvoering van een ambitieuze beleidsnota sport is een goede communicatie tussen de verschillende betrokken partijen van essentieel belang. Ten eerste geldt dit voor de directies Inwoners en Stadsbedrijven. Ten tweede voor de verschillende gemeentelijke beleidsterreinen die een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren van de doelstellingen. Ten slotte de sportverenigingen die het sportaanbod in Nijmegen verzorgen.

Vanuit een verschillende taak, rol en verantwoordelijkheid is het streven om op een zo efficiënt mogelijke wijze de uitvoerings- en communicatiestructuur in te richten en uiteraard ook in te vullen.

Inleiding

Voor u ligt de beleidsnota sport (2002 - 2006) van de gemeente Nijmegen. Een gemeentelijke nota die tot doel heeft de richting van het sportbeleid van de gemeente Nijmegen te verwoorden en inzicht te geven op welke wijze de komende vijf jaar de sport van een kwaliteitsimpuls kan worden voorzien. Deze beleidsnota is een uitwerking van de Sportvisie Nijmegen 2010. Dit is een visiedocument waarin de mogelijkheden voor modern sportbeleid binnen de gemeente Nijmegen zijn weergegeven voor de komende tien jaar(2000-2010).

Deze nota maakt onderdeel uit van de stadsvisie: Nijmegen, stad in balans. De stadsvisie beschrijft de koers van het gemeentelijk beleid voor de komende 10 tot 15 jaar. Hierin wordt duidelijk dat de balans tussen een evenwichtige sociale infrastructuur en een economisch sterke, fysiek aantrekkelijke stad centraal staat. Ook in de sport speelt de balans tussen deze beide aspecten een belangrijke rol: enerzijds moet voldoende aandacht worden geschonken aan de 'harde' infrastructuur in de vorm van accommodaties, die immers de fysieke randvoorwaarden voor sportbeoefening vormen. Anderzijds vraagt ook de 'zachte' infrastructuur, de mensen en organisaties die sport en bewegen mogelijk maken, steeds nadrukkelijker om versterking.

Alhoewel sport een bekend begrip is, laat het zich lastig vangen in een definitie. Er zijn vele perspectieven waarmee je naar de sport kan kijken. Voor deze nota is het van belang om scherp te krijgen welke verenigingen/organisaties in aanmerking komen voor gemeentelijke ondersteuning en/of voorzieningen. Om deze reden is gekozen voor een organisatorische invalshoek. In deze nota volgen we de lijn van de nationale sportkoepel NOC*NSF. Dit betekent dat binnen deze beleidsnota over sport gesproken wordt, indien de tak van sport (via de betreffende bond/unie) is aangesloten bij NOC*NSF.

Voorts wordt in deze beleidsnota gesproken over breedte- en topsport. Breedtesport is een paraplubegrip bestaande uit verenigingssport (inclusief competitie en wedstrijden), de anders georganiseerde sport (o.a. het aanbod van fitnesscentra en sportscholen, sportbuurtwerk, informele sportactiviteiten, sportvakanties) en alle mogelijke vormen van recreatieve sportbeoefening(lopen, wandelen, fietsen).

In de context van deze beleidsnota heeft topsport betrekking op die vorm(en) van sportbeoefening, waar het gaat om prestaties op het niveau van Nederlandse, Europese en Wereld kampioenschappen en de Olympische Spelen.

Met enige trots kan worden aangegeven dat de nota tot stand is gekomen door een constructieve bijdrage van de sportverenigingen. Via een werkgroep bestaande uit bestuursleden van verenigingen (zie bijlage I), een discussieavond voor alle verenigingen in de gemeente(11 december, zie bijlage II), reacties via email en verschillende overleggen met de Nijmeegse Sport Raad heeft "het veld" zich laten horen.

Ook de verschillende Directies (Inwoners en Stadsbedrijven) die zich binnen de gemeente Nijmegen met sport bezig houden, hebben actief meegewerkt aan de ontwikkeling van de beleidsnota sport. De leden van de interne projectgroep zijn weergegeven in de bijlage.

Gedurende het proces is de raadscommissie Sport, Financiën, Organisatie en Bedrijven twee maal geconsulteerd. Hierbij is met name aandacht geweest voor de te realiseren doelstellingen en de daarbij horende kosten.

De sportnota is tot stand gebracht door de inzet van velen. Het uitvoeren van de sportnota kan eveneens alleen maar worden gerealiseerd door het collectief. Evenals in de teamsport komen topprestaties niet tot stand door individuele `hoogstandjes` hoe fraai soms ook uitgevoerd. Sport en sportbeleid hebben met elkaar gemeen dat pas resultaat kan worden geboekt als iedereen in het collectief zijn individuele rol speelt en verantwoordelijkheid neemt.

Veel inspiratie toegewenst!

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk wordt een beeld geschetst van toekomstige maatschappelijke ontwikkelingen die invloed uitoefenen op de sport. Vanuit de gevolgen voor de sport in het algemeen worden deze ontwikkelingen toegepast op de sport in de gemeente Nijmegen.

In het tweede hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de visie op het sportbeleid in de gemeente Nijmegen. Dit hoofdstuk is wellicht het belangrijkste hoofdstuk van deze beleidsnota. Immers deze visie vormt de `bril`, waarmee de gemeente Nijmegen naar de toekomst van de sport kijkt. Op basis van deze visie worden in dit hoofdstuk drie de uitgangspunten, missie en doelstellingen van het sportbeleid geformuleerd.

In hoofdstuk vier wordt aangegeven op welke wijze de doelstellingen worden gerealiseerd. Er worden verschillende activiteiten geformuleerd die zijn onderverdeeld in het verhogen van sportdeelname in de sportieve driehoek, verenigingsondersteuning op maat, accommodatiebeleid en topsport. Het spreekt voor zich dat een nieuw sportbeleid vraagt om verschillende middelen op dit te realiseren. In hoofdstuk vijf worden deze verschillende middelen beschreven.

HOOFDSTUK 1: “ANALYSE”

Inleiding

Beleid maken gaat uit van aannames en voorspellingen over de toekomst. Ook bij het ontwikkelen van lokaal sportbeleid moeten we uitgaan van gedachten, ideeën en verwachtingen over de sport in de komende jaren.

In dit hoofdstuk wordt weergegeven wat de invloed is van (toekomstige) maatschappelijke ontwikkelingen op de sport in Nijmegen. In bijlage II is weergegeven wat de invloed is van maatschappelijke ontwikkelingen in het algemeen en op de sport in het bijzonder.

1.1 Demografische ontwikkelingen

Hoe zal dit in Nijmegen gaan?

- Ook in Nijmegen zal de komende tien jaar sprake zijn van vergrijzing, die na 2010 nog verder toe zal nemen. In sommige wijken (zoals in Dukenburg, de Zuidrand, Heyendaal en Nijmegen-Oost) zal de vergrijzing sneller gaan dan in andere (zoals in het Centrum en de nieuwe wijken in de Waalsprong). Veel Nijmeegse sportverenigingen geven nu al aan niet goed raad te weten met de groei van het aantal senioren in hun ledenbestand en de specifieke eisen, die het verzorgen van sport- en bewegingsactiviteiten voor senioren stelt. Als er niets gebeurt, zal vooral het particulier initiatief in dit gat springen.
- De ‘verkleuring’ van de bevolking zal ook in Nijmegen zichtbaar worden. Het sportaanbod zal mee moeten groeien met de veranderende behoeften van deze bevolkingsgroepen.

1.2 De toekomstige sportparticipatie

Hoe zal dit in Nijmegen gaan?

- Hoewel ook in Nijmegen de sportparticipatie de komende jaren in absolute zin zal stijgen, zullen er aanzienlijke verschillen tussen de diverse generaties ontstaan. Dit valt aan het huidige deelnameniveau per leeftijdscategorie al af te lezen. Het aantal niet-sporters onder de jeugd is in Nijmegen groter dan elders in de regio¹. Bij de 10/11 jarigen ligt de sportdeelname iets hoger dan bij de 12/13 jarigen. Met het stijgen van de leeftijd zijn er steeds minder jongeren lid van een sportvereniging. Van de 16/17 jarigen is minder dan de helft lid van een sportclub (44%). Gezien de daling van het aantal kinderen en jongeren de komende twee decennia zal dit percentage verder dalen. De groep 18-30 jarigen sport op dit moment nog meer dan de gemiddelde volwassen Nijmegenaar: 66% tegen gemiddeld 53%. In de komende tien jaar zal de sportdeelname van deze leeftijdscategorie echter af gaan nemen. De sportdeelname van de 31-55 jarige Nijmegenaren is gemiddeld: 53% sport regelmatig. Zoals hierboven al is aangegeven, zal het aandeel volwassenen dat sport dalen als gevolg van de toenemende druk op de eigen privé tijd in die levensfase. De sportdeelname van 55-70 jarigen is in Nijmegen momenteel lager dan gemiddeld: 36%, maar dat percentage zal relatief stijgen vanwege de toenemende vergrijzing.
- Ook de verschillen in sportdeelname tussen de wijken zullen de komende tien jaar naar verwachting groter worden. Op dit moment is niet van alle Nijmeegse wijken de sportdeelname precies bekend. Wel is duidelijk dat in de huidige aanpak- en attentiewijken (‘aaw’) minder wordt gesport, ondanks het sportbuurtwerk dat hier op initiatief van de gemeente al enkele jaren plaatsvindt. Het blijvend effect hiervan op de sportparticipatie is dus beperkt, al heeft het sportbuurtwerk op zichzelf een positieve impact op het leefklimaat van wijk of buurt.² De minst ‘sportieve’ clusters van aanpak- en attentie-wijken in Nijmegen zijn Oud-West (de wijken Willemskwartier, Wolfskuil en de Biezen), de Zuidrand (de wijken Hatert, Grootstal en Hatertse Hei) en Nieuw-West (de wijken Neerbosch-Oost en Heseveld)³.

¹ De cijfers die nu volgen zijn afkomstig uit de Jeugdmonitor Nijmegen 1999 (verschenen in januari 2000).

² Deze bevindingen zijn afkomstig uit een evaluatie-onderzoek van het sportbuurtwerk in Nijmegen in de jaren negentig.

³ De hier gehanteerde clustering van aanpak- en attentiewijken is afkomstig uit de Jeugdmonitor Nijmegen 1999 (uitgebracht in januari 2000).

- Met name de sportdeelname onder de jeugd blijft duidelijk achter in de aanpak- en attentiewijken. Naast Oud-West, de Zuidrand en Nieuw-West geldt dit ook voor de aaw-clusters Dukenburg (de wijken Meijhorst, Zwanenveld, Tolhuis, Malvert en Aldenhof) en Lindenholt (de wijken Zellersacker, de Voorstenkamp en de Gildenkamp). Het projectplan 'Jeugdsport heeft de toekomst', door Nijmegen ingediend bij VWS in het kader van de nieuwe subsidieregeling voor de breedtesport (de Breedtesportimpuls) gaat hier op in. De aanvraag is inmiddels toegekend, zodat de komende zes jaar gewerkt kan worden aan de intensivering van school- en buurtsport en een aanbod van verenigingsondersteuning bij het stimuleren van jeugdsport.
- Over de toekomstige deelname aan verschillende takken van sport in Nijmegen zijn op basis van de beschikbare gegevens moeilijk 'harde' uitspraken te doen. Bij de ontwikkeling van deze Sportvisie is een beknopte enquête gehouden onder de Nijmeegse sportverenigingen om een beeld te krijgen van de populariteit van bepaalde takken van sport in de toekomst. Hoewel het gevaarlijk is om op basis van dergelijke momentopnames algemeen geldende uitspraken voor de toekomst te doen, kan wel een voorzichtige indicatie worden gegeven: voetbal groeit licht, gymnastiek/turnen neemt mogelijk in populariteit af, ook tennis heeft te maken met een (licht) dalend ledental en de populariteit van vechtsporten in Nijmegen blijft stijgen. Teamsporten in verenigingsverband (zoals volleybal, handbal en korfbal) lopen terug, maar een aantal van deze sporten (met name volleybal, badminton en zaalvoetbal) vindt ook in ander verband plaats, zoals een bedrijfscompetitie, in buurtclubs of een vriendengroep. Verder is bekend dat hockey, schaatsen, fietsen en hardlopen zeer populair zijn in Nijmegen en dat deze sporten waarschijnlijk de komende tien jaar zullen blijven groeien.
- Ook in Nijmegen blijft de sportdeelname van allochtonen tot op heden achter. Harde cijfers zijn niet voorhanden, wel indicaties. De huidige generatie allochtonen kiest - zo zij al gaan sporten - met name voor voetbal en vechtsporten. Nijmegen kent op dit moment een paar 'ethnische' sportclubs (met name voetbal). Het draagvlak daarvan is beperkt: weinig jeugd, tekort aan kader. Deze clubs zijn afhankelijk van gemeentelijke subsidie om te kunnen overleven.
- Nijmegen voorziet op dit moment in een aantal voorzieningen om gehandicapten de deelname aan sportactiviteiten mogelijk te maken. Deels projectmatig en deels structureel (WVG en subsidies). Het is zaak om deze voorzieningen in de toekomst te handhaven. Daarnaast vraagt ook de fysieke infrastructuur om aandacht; nieuwe accommodaties zullen voor gehandicapten toegankelijk worden gemaakt en in bestaande accommodaties zijn aanpassingen gewenst. De specifieke situatie van iedere individuele gehandicapte vraagt om maatwerk en een integrale benadering.
- De groei van de groep sociale minima in Nijmegen laat zich niet exact voorspellen. Duidelijk is wel dat er een aanzienlijke groep inwoners 'buitenspel' dreigt te komen of te blijven staan. De gemeente zal maatregelen moeten nemen om sportbeoefening voor deze inwonersgroepen mogelijk te maken. In het kader van het Grotestedenbeleid richt de gemeente zich op actieve participatie van Nijmegenaren met een laag inkomen. Sport kan een belangrijke bijdrage leveren aan een integrale aanpak van de achterstandssituatie van deze mensen. Dit beleid wordt wijkgericht geïmplementeerd, omdat het merendeel van deze bevolkingsgroepen in de zogenaamde aanpak- en attentiegebieden woont. Met name de activiteiten in het kader van sportstimulering zullen deze wijkaanpak volgen.

1.3 Verstedelijking en ruimtegebrek

Hoe zal dit in Nijmegen gaan?

- De Randstad strekt zich steeds verder uit naar het Oosten: ook in de regio Arnhem-Nijmegen zal sprake zijn van een toenemende verstedelijking. Bovendien is Nijmegen een Vinex-locatie. De uitbreiding aan de noordkant van de stad (de Waalsprong) loopt vooruit op een verdergaande uitbreiding van de woningbouw de komende decennia. Als dit proces zich voortzet, zal de druk op de groene ruimte binnen én rondom Nijmegen - cruciaal voor de sportieve waarde van de stad - verder stijgen. Voor de sport is het van belang dat de bestaande sportlocaties in de stad bestemd blijven voor sportgebruik. De groeiende druk op sportconcentratiegebieden als De Dennen en Sportpark West zijn hier voorbeelden van. Eenmaal voor woningbouw afgestoten ruimte zal nooit meer voor sportgebruik beschikbaar komen. Als de huidige sportruimte niet beschermd wordt, zal de sport naar de randen van de stad worden verdrongen, met alle nadelige gevolgen voor de bereikbaarheid van dien. De stijgende gebruiksdruk op sportcomplexen in Oost en Zuid-Oost (Luciaweg/Westerhelling, d'Almarasweg, Brakkenstein en de Kluis) zijn hier actuele voorbeelden van. Ook de ontsluiting van de stad door middel van loop-, fiets- en wandelroutes zal een belangrijk aandachtspunt vormen, evenals het in standhouden van de 'groene longen' in de stad zelf (zoals het Goffertpark, Heyendaal, Sportpark West).
- Ook in Nijmegen is de sportdeelname - zowel in het algemeen als specifiek voor jeugd en jongeren - in de aanpak- en attentiegebieden lager dan in andere wijken. Als onder druk van de vraag om meer woningbouw sportaccommodaties (nog verder) moeten wijken naar de rand van de stad en de vrije ruimte in deze wijken nog meer afneemt, zal dit nadelig uitwerken op de ontwikkeling van de sportdeelname in deze wijken. Uiteraard spelen bij het stimuleren tot sportdeelname nog vele andere, niet accommodatiegebonden factoren mee. De afwezigheid van accommodaties wordt pas genoemd ná argumenten als geen zin, geen tijd, teveel verplichtingen en te weinig service. Hoewel de effecten van een wijkgericht accommodatiebeleid op de sportdeelname dus zeker niet overschat mogen worden, zijn een evenwichtige spreiding van sportaccommodaties en voldoende ruimte in de wijk primaire randvoorwaarden voor het instandhouden van een gedifferentieerd sportaanbod.
- Ook in Nijmegen is het spanningsveld tussen de voorkeur van de gemeente voor multifunctionele accommodaties en die van verenigingen voor monofunctionele accommodaties zichtbaar. Dit is tijdens het onderzoek dat aan deze Sportvisie vooraf ging gebleken. Hoewel er binnen Nijmegen al een aantal monofunctionele accommodaties is⁴, hebben verenigingen aangegeven dat er in de stad te weinig sportspecifieke accommodaties zijn. Bijvoorbeeld: de Jan Massinkhal wordt voor talloze andere, niet sportspecifieke doeleinden gebruikt, waarbij de programmering continu tot conflictsituaties tussen sportverenigingen en andere gebruikers leidt.
- Momenteel is een proces gaande om tot herstructurering van de woningbouw in Nijmegen te komen. Hierbij zal aandacht worden besteed aan de opwaardering van woonmilieus via groen- en recreatievoorzieningen. Het gaat dan om het aanbieden van speelaanleidingen, spel- en sportmogelijkheden en wandel- en fietspaden. Ook de mogelijkheden voor recreatief medegebruik van sportcomplexen zullen binnen dit herstructureringsproces betrokken worden.

⁴ Zoals het NEC-stadion, de turnhal van De Hazenkamp, de Horstacker van Eiffel Towers en de ijshockeybaan in Triavium.

1.4 De ontwikkeling van de sportmarkt

Hoe zal dit in Nijmegen gaan?

- Bij 37% van de Nijmeegse sportverenigingen is op dit moment sprake van ledenverlies, met name van jeugdleden.⁵ Dit geldt in het bijzonder voor de zaalsportverenigingen; veldsporten zien het aantal pupillen juist groeien. De helft van de verenigingen heeft te maken met een matige tot zeer slechte financiële situatie. Verder geeft 70% van de verenigingen aan te kampen met een terugloop van het aantal vrijwilligers. Uit landelijk onderzoek blijkt dat deze knelpunten niet alleen te maken hebben met het gebrek aan binding en verantwoordelijkheidsgevoel van de achterban, maar dat ze voortkomen uit een tekort aan kwaliteit binnen het management van deze clubs. Ook de vraag is veranderd: consumenten zijn veel kritischer geworden en de externe omgeving wordt steeds complexer. Dit vraagt om specifieke deskundigheid en kwaliteit. De diepere oorzaken van de knelpunten van sportverenigingen zijn dus van organisatorische aard.
- Het commerciële sportaanbod in Nijmegen is relatief hoog; ten opzichte van vergelijkbaar grote steden bezit Nijmegen veel fitnesscentra, dansscholen en andere commerciële ondernemingen, die sport- en bewegingsactiviteiten aanbieden. Gezien de hierboven geschetste ontwikkelingen valt te verwachten dat deze sportaanbieders de concurrentie aan zullen gaan met de georganiseerde sport. Dit proces is feitelijk al gaande. De gemeentelijke voorzieningen, waar de Nijmeegse sportverenigingen gebruik van moeten maken, missen op dit moment de kwaliteit om te kunnen concurreren met het commerciële aanbod. Uit het onderzoek van Marktplan Adviesgroep in het kader van deze Sportvisie blijkt dat veel Nijmeegse sportaccommodaties achterstallig onderhoud hebben, verouderd zijn of niet meer tegemoet komen aan de eisen op (inter)nationaal niveau. Ook de spreiding en bereikbaarheid van de binnen- en buitensportaccommodaties binnen de diverse wijken laat te wensen over.
- In Nijmegen zijn een aantal sportverenigingen serieus bezig met de professionalisering van hun aanbod. Deze clubs beschouwen zichzelf veel meer als ondernemingen, en hebben hun organisatie daarop aangepast. Voorbeelden hiervan zijn Union, De Hazenkamp, Eiffel Towers, de NMHC en uiteraard NEC. In de slipstream van deze koplopers dienen ook andere verenigingen zich aan met een zelfde ambitieniveau en vergelijkbare mogelijkheden. De atletiekverenigingen rondom de tartanbaan in Brakkenstein bijvoorbeeld, maar ook de Nijmeegse Schaatsvereniging. Deze sterke verenigingen met een brede, groeiende achterban zijn potentiële partners van de gemeente.
- Het Universitair Sport Centrum laat zien hoe ideële en commerciële belangen samen kunnen gaan in een breed aanbod voor studenten én andere doelgroepen. Gegroeid vanuit de historische relatie met de Universiteit, heeft het Universitair Sportcentrum zich inmiddels ontwikkeld tot één van de grootste sportaanbiedende organisaties in Nijmegen. De samenwerking met de gemeente is echter beperkt; dit heeft als nadeel dat er geen sturing mogelijk is op de programmering van het Universitair Sportcentrum. Sommige sportverenigingen beschouwen het aanbod van het Universitair Sportcentrum dan ook als 'gesubsidieerde concurrentie'. Ook heeft geen afstemming plaatsgevonden over de aanstaande nieuwbouw van het Universitair Sportcentrum. In de komende periode betreft de gemeente deze partner van formaat actief bij het sportbeleid.
- Het zelforganiserend vermogen binnen de Nijmeegse gemeenschap is bijzonder hoog. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het katholieke verleden en de aanwezigheid van de Universiteit. De culturele erfenis van dit verleden is zichtbaar in de huidige gemeenschap. Het grote aantal buurtclubs met een aanbod van sportactiviteiten is hier een goed voorbeeld van. Maar ook de hoeveelheid informeel en anders georganiseerde 'sportclubs' in Nijmegen, zoals de 'Wedrenners', vrouwenwielrenvereniging 'Langszij', de Nijmeegse Loopschool en de populaire trimclub HUF ('Houdt U Fit').

⁵ Deze en de hierna volgende gegevens zijn afkomstig uit het onderzoek 'Conditie van Nijmeegse sportverenigingen', dat in opdracht van de Nijmeegse Sport Raad is verricht (Roosen Consultancy, Ubbergen 1999).

1.5 Sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen

Hoe zal dit in Nijmegen gaan?

- Ook in de gemeente Nijmegen zijn de gevolgen van het proces van sociale desintegratie en individualisering zichtbaar. Met het Grotestedenbeleid probeert de gemeente de nadelige gevolgen van dit proces voor de kwetsbare groepen in de Nijmeegse gemeenschap (werklozen, minima, allochtonen en jongeren) te minimaliseren. Ook in de Nijmeegse sport laat dit proces sporen na. Met name de georganiseerde sport (de 'traditionele' sportverenigingen) heeft te lijden onder het individualiseringproces.
Zoals boven is aangegeven, is het echter maar de vraag of deze tendens de komende twintig jaar de samenleving zal blijven domineren. De tegenbeweging die nu al merkbaar is, zou ook wel eens kunnen leiden tot een 'revival' van de gemeenschapszin en het aangaan van bindingen, zij het op een nieuwe basis. In het licht van de heersende tendens tot sociale desintegratie geven Nijmeegse verenigingen op dit moment aan te verwachten dat het ledental verder zal afnemen en dat er steeds minder vrijwilligers gemobiliseerd kunnen worden.⁶
- Individueel te beoefenen sporten zijn ook in Nijmegen populair. Opvallend is het grote aantal lopers, fietsers, skaters en wandelaars in en rond de stad. Maar er zijn ook steeds meer squash- en fitnessbeoefenaren onder volwassenen. Het aanbod van veel verenigingen sluit hier onvoldoende bij aan. De gemeente kan verenigingen helpen met het ontwikkelen van een sportpakket dat beter inspeelt op de verander(en)de wensen.

1.6 Verzakelijking en commercialisering

Hoe zal dit in Nijmegen gaan?

- Nijmegen is één van de tien grote steden in Nederland en zal dus mee (moeten) gaan in de economische ontwikkeling van de komende jaren. Dit heeft zijn weerslag op de sport in de stad. De recent afgeronde herinrichting van het Goffertstadion is daar een voorbeeld van. Nu al uiten de grote, sterkere sportverenigingen behoefte aan een meer zakelijke relatie met de gemeente, zoals het aangaan van partnerships en meerjarige contracten met de gemeente. Dit is tenminste gebleken in het onderzoek dat aan deze Sportvisie voorafging. Het valt te verwachten dat deze trend zich doorzet en dat de grotere verenigingen hun krachten zullen bundelen.⁷
- Het bedrijfsleven laat ook in Nijmegen van zich spreken. Er wordt geïnvesteerd in de sportmarkt en deze ontwikkeling zal zich verder voortzetten. Triavium en de te bouwen overdekte skihal zijn hier voorbeelden van. Maar ook sommige Nijmeegse sportverenigingen willen de uitdaging aangaan om tot een bedrijfsmatig beheer van hun accommodatie over te gaan. Voorbeelden hiervan zijn De Hazenkamp, Eiffel Towers en NEC. De gemeente heeft deze ontwikkelingen tot nu toe wel gefaciliteerd, maar niet actief gestimuleerd.
- Verenigingen vragen in toenemende mate om eigen, monofunctionele accommodaties, die het mogelijk maken mee te groeien met de eisen die aan presteren op nationaal en internationaal niveau worden gesteld. Dit geldt met name voor die takken van sport, die in Nijmegen op hoog niveau worden beoefend, te weten: eredivisie voetbal, basketball, ijshockey, atletiek, turnen, hockey, taekwondo en judo en het studentenroeien. In het geval van NEC en De Hazenkamp is recent aan deze behoefte voldaan. Voor het overige heeft de gemeente tot nu toe een afwachtende houding aangenomen en geen actief topsportbeleid gevoerd. In het onderzoek dat aan deze Sportvisie voorafging, is gebleken dat een aantal grote verenigingen dit als een gemis ervaren en de steun van de gemeente zouden kunnen gebruiken bij hun topsportambities. Van hun kant zien deze (top)verenigingen volop kansen om de gemeente te helpen bij sportstimuleringsactiviteiten voor bepaalde doelgroepen en promotionele activiteiten in het kader van citymarketing.

⁶ Ook deze gegevens zijn afkomstig uit het recent uitgevoerde onderzoek 'Conditie van Nijmeegse sportverenigingen'.

⁷ Een pleidooi voor schaalvergroting en het stimuleren van samenwerking werd al in 1997 gehouden tijdens de zogenaamde 'Conferenties', discussies in het kader van de toenmalige ombuigingsoperatie.

1.7 De rol van de lokale overheid

Hoe zal dit in Nijmegen gaan?

- De gemeente Nijmegen is op dit moment bezig met de veranderingen die hierboven zijn genoemd. In het Ontwikkelingsplan dat in het kader van het Grotestedenbeleid is opgesteld, is het voornemen geuit om extra te investeren in de maatschappelijke participatie van de Nijmeegse burgers. Dit alles onder het motto: "Mensen maken de stad". De gemeente wil een sterke regie zetten op de uitvoering van het Grotestedenbeleid, en gerichte interventies plegen waar deelname van mensen aan de maatschappij onder druk komt te staan. De jeugd is een belangrijk speerpunt, omdat veel maatschappelijke problemen daar ontstaan. Binnen het jeugdbeleid van Nijmegen zal de breedtesport (naast wijkaanpak) actief worden ingezet. De context waarbinnen en de wijze waarop dat de komende jaren zal gebeuren, wordt beschreven in deze Sportvisie. De wil om actief te sturen op doelen wordt expliciet tot uitdrukking gebracht met deze Sportvisie.
- Ook in Nijmegen is het proces om te komen tot een gedecentraliseerde uitvoering van taken op het gebied van accommodatiebeheer en sportstimulering gedeeltelijk in gang gezet met de reorganisatie van twee jaar geleden. De vraag is of de huidige verhouding tussen de Directie Inwoners en de Directie Stadsbedrijven voldoet aan de verwachtingen en leidt tot een effectief sportbeleid. In ieder geval past de reorganisatie binnen de hierboven geschetste tendens naar volledige verzelfstandiging van uitvoeringstaken.
- Het concept van de Open Wijk School wordt in het kader van het Grotestedenbeleid in Nijmegen uitgezet binnen de aanpakwijken. Er zijn mogelijkheden om dit te combineren met sportvoorzieningen en een sportaanbod op wijkniveau. Een aantal grote Nijmeegse verenigingen heeft in het vooronderzoek aangegeven klaar te zijn voor deze vorm van samenwerking met het onderwijs en de gemeente.

HOOFDSTUK 2: "De Nijmeegse sportvisie":

2.1 Inleiding

Sport is een belangrijk onderdeel van de identiteit van de gemeente Nijmegen. De natuurlijke omgeving, het grote zelforganiserend vermogen, de sportieve topprestaties hebben bij uitstek een aantrekkingskracht op de (potentiële) inwoners van de gemeente.

In het ontwikkelingsplan dat in het kader van het grotestedenbeleid is opgesteld, getiteld "mensen maken de stad", is het voornemen geuit om extra te investeren in de maatschappelijke participatie van de Nijmeegse burgers. De sport in het algemeen en de sportvereniging in het bijzonder zijn sinds jaar en dag een platform waarop maatschappelijke participatie in zijn volle breedte wordt geëtaleerd. Zij vormen de "sociale ruggengraat" van de lokale samenleving waar 50.000 inwoners elkaar wekelijks ontmoeten.

Om sport in te kunnen zetten als 'middel' binnen andere gemeentelijke beleidsterreinen, dient de sport zelf sterk genoeg te zijn. De primaire functie van sport is gelegen in het plezier dat mensen eraan beleven (sport als 'doel'). Een kwalitatief hoogwaardig sportaanbod en een organisatorische sportinfrastructuur bestaand uit vitale sportverenigingen zijn hiervoor de eerste vereisten. De sportverenigingen, staan echter onder druk. De noodzaak voor interventie vanuit betrokkenheid van de gemeente is onontbeerlijk. De nadelige gevolgen van bijvoorbeeld het proces van individualisering zijn merkbaar binnen de verenigingen. Voor het versterken van de organisatorische sportinfrastructuur en het sportaanbod zal de gemeente actief deelnemen aan het ontwikkelen van interventies, als de organisatorische problemen de continuïteit van verenigingssporten belemmeren.

2.2 "Verhogen van sportdeelname"

"Sport, iedereen doet het" was vele jaren geleden een slogan die werd gebruikt in een landelijke campagne om alle inwoners van Nederland uit te nodigen om regelmatig sport te beoefenen. Alhoewel simpel in zijn benadering, is het wel het vertrekpunt van het sportbeleid in Nijmegen.

Alle inwoners van de gemeente Nijmegen doen aan sport. Van de jongste jeugd tot aan de steeds belangrijker wordende groep van 55-plus.

Voor het waarmaken van deze ambitie is wel een kwaliteitsslag nodig van het sportaanbod. Zeker gezien de veranderingen binnen de bevolkingssamenstelling in Nijmegen. Bijvoorbeeld ontgroening en een grotere diversiteit vragen om aanpassingen van het bestaande sportaanbod.

Het traditionele aanbod dient aangevuld te worden met (recreatieve) vormen die meer inspelen op de behoefte van de huidige en aanstaande sporter. Ofwel, de sportvereniging wordt vraaggericht.

Hoewel het vergroten van de sportdeelname niet meer het voornaamste doel is van het gemeentelijk sportbeleid, vraagt de (achterblijvende) participatie van jeugd, senioren, allochtonen, gehandicapten en sociale minima om een actief beleid en passende maatregelen van gemeentezijde. Deze doelgroepen zijn het beste te bereiken door middel van een wijkgerichte aanpak, voornamelijk in de Nijmeegse aanpak- en attentewijken (AAW). In de wijken kan tevens worden aangesloten bij Open wijk scholen.

Sportverenigingen worden betrokken bij deze activiteiten opdat sportdeelname niet een incidenteel maar een structureel karakter krijgt. De sportverenigingen profiteren van de expertise en ervaring die binnen de gemeente is opgebouwd om met verschillende doelgroepen binnen hun vereniging om te gaan.

Daar waar sportverenigingen niet het sportaanbod kunnen verbreden en/of kwalitatief kunnen versterken gaat de gemeente zich actief bemoeien met het commercieel sportaanbod in Nijmegen. De gemeente definieert binnen welke kaders en onder welke randvoorwaarden een (nieuw) commercieel sportaanbod in Nijmegen gewenst is. Anders gezegd: wat er nog bij moet komen, wordt gestimuleerd, en waar al genoeg van is, zal worden afgeremd. Voorbeelden van stimuleringsmaatregelen zijn een vestigings- of zelfs een actief acquisitiebeleid.

Daarnaast wordt in het verlengde van de convenant tussen de KUN en de gemeente Nijmegen, meer samenwerking gezocht met het Universitair Sportcentrum om het sportaanbod verder te verbreden en te verbeteren.

2.3 Verenigingsondersteuning op maat

De gemeente heeft een verantwoordelijkheid bij het aanpakken van de organisatorische problemen van sportverenigingen. Hierbij wordt gezamenlijk met sportverenigingen gezocht naar structurele oplossingen, waarbij het kwaliteit van het aanbod centraal staat. Het stimuleren van professioneel werken, schaalvergroting en onderlinge samenwerking zijn daarbij belangrijke elementen.

De gemeente gaat partnerships aan met breedtesportverenigingen die een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan bijvoorbeeld het verhogen van sportdeelname en het versterken van collega-verenigingen.

Uitgaande en op basis van de eigen van identiteit van sportverenigingen wordt gezocht naar samenwerking binnen het collectief van verenigingen. In eerste instantie wordt gedacht aan kleinere verenigingen en verenigingen die gebruik maken van dezelfde accommodatie. Er wordt hierbij van uitgegaan dat het collectief iets kan toevoegen aan de eigen identiteit. In dit kader wordt ook wel gesproken over functionele samenwerking.

Samenwerkende verenigingen geven eveneens een krachtige impuls aan het inzetten van professioneel kader. Waar het in eerste instantie niet mogelijk is om als vereniging individueel professionele kader aan te nemen, vergroot een samenwerkingsverband deze (financiële) mogelijkheden.

Voor een zo sterk mogelijk collectief wordt ook gezocht naar organisaties die een nadrukkelijke meerwaarde voor de sportverenigingen kunnen hebben. Hierbij wordt met name gedacht aan samenwerking met scholen, welzijnsorganisaties (o.a. St.Maartenskliniek).

Sportservice Nijmegen is het eerste aanspreekpunt bij initiatieven op het gebied van ondersteuning, versterking en samenwerking. Het loket brengt vraag en aanbod bij elkaar brengt. Het kan een deel van de ondersteuningsvragen zelf beantwoorden en fungeert daarnaast als 'makelaar' naar derden die dat ook en/of beter kunnen. De activiteiten van dit loket worden geïntensiveerd op vier terreinen. Ten eerste wordt dit loket voor alle sportverenigingen het enige gemeentelijke aanspreekpunt. Ten tweede wordt de samenwerking met professionele ondersteuningsorganisaties uitgebreid. Ten derde is een verdere professionalisering van de ondersteuners van verenigingen zelf een aandachtspunt. Ten vierde is een verbreding van de doelgroep aan de orde, naast alleen sportverenigingen. Hierbij valt te denken aan commerciële sportaanbieders, sporters, inwoners en bezoekers van de gemeente Nijmegen.

2.4 Sportaccommodaties en Openbare ruimte

Nijmegen wil een stad zijn met een breed, gevarieerd en bij voorkeur geclusterd accommodatie-aanbod, passend de sportieve ambities in de stad. Dat betekent: flexibel inzetbare voorzieningen voor de breedtesport, aangevuld met specifieke accommodaties voor het beoefenen van topsport. Deze laatste hebben een bovenstedelijk of soms zelfs regionaal verzorgingsgebied, terwijl de voorzieningen op stadsdeelniveau vooral een breedtesportkarakter hebben (voor recreatief gebruik, trainingen en competitiewedstrijden).

De gemeente gaat uit van het continuüm tussen spelen, bewegingsonderwijs, sportieve recreatie en leisure als uitgangspunt bij de invulling van het sportbeleid in Nijmegen. Dat betekent dat ook het accommodatiebeleid een bredere invalshoek krijgt dan tot nu toe het geval is, bijvoorbeeld door actieve betrokkenheid bij de (her)inrichting van de openbare ruimten.

De gemeente privatiseert accommodaties indien Nijmeegse verenigingen de ambitie en organisatorisch vermogen hebben om de accommodatie bedrijfsmatig te beheren. Dit betekent dat de mogelijkheden per situatie worden onderzocht en integraal (ook vanuit sportparticipatie, sportontwikkeling en topsport perspectief) worden afgewogen.

Samenwerking met het particulier initiatief en privatisering van accommodaties gaat de gemeente actief verkennen. Kwaliteitsverbetering vanuit een klantgerichte benadering vormt daarbij de leidraad.

De gemeente beschermt de resterende open en/of groene ruimte in de stad, handhaaft de bestaande sportlocaties in de stad en zorgt voor een optimale toegankelijkheid. Ook een evenwichtige spreiding over de stad van voorzieningen om te kunnen sporten en bewegen is belangrijk.

2.5 Topsportbeleid

De gemeente gaat een passend topsportbeleid ontwikkelen, om te profiteren van het verbeterde topsportklimaat in Nederland en de rijkdom aan talenten en kansrijke takken van sport in de stad te exploiteren. De gemeente is zich bewust van de kansen die topsporters en verenigingen met topsportambities bieden om de maatschappelijke betekenis van sport te versterken. Hiertoe wordt een concept ontwikkeld dat alle activiteiten op topsportgebied bundelt en onder één herkenbaar vlag ("Team Nijmegen") uitdraagt. Voor het bepalen van welke initiatieven in aanmerking komen voor ondersteuning, ontwikkeld de gemeente Nijmegen uitdagende criteria.

Het topsportbeleid richt zich op topsportverenigingen, accommodaties en evenementen. De gemeente gaat partnerships aan met topsportverenigingen, waarin wederzijdse prestatieverplichtingen worden aangegaan. Hierbij is het uitgangspunt dat topsport en breedtesport met elkaar zijn verbonden en elkaar wederzijds kunnen versterken. Door het acquireren van topsport evenementen en het ontwikkelen en realiseren van een topsport wedstrijd accommodatie profileert Nijmegen zich landelijk en onderscheidt zich als (top)sportvriendelijke stad. Hierbij wordt aangesloten bij reeds sterk ontwikkelde topsport initiatieven in Nijmegen.

De gemeente speelt een rol van betekenis bij het creëren van een gunstig topsportklimaat en het exploiteren van de economische waarde van de topsport binnen hun gemeentegrenzen. Het topsportbeleid neemt binnen gemeenten een andere, qua financiële investeringen bescheidener, positie in dan het breedtesportbeleid. Het primaat ligt voor gemeenten bij de breedtesport. Topsport en breedtesport zijn echter complementair; beide aandachtsgebieden liggen in elkaars verlengde.

2.6 De gemeente

De gemeentelijke taak binnen de sport wordt op een actieve, interveniërende wijze ingevuld. Dit betekent: sturing geven op basis van weloverwogen keuzes en een inhoudelijk consistent beleid. De gemeente maakt deze weloverwogen keuzes op basis van kwaliteit. Conform de stadsvisie verandert deze gemeentelijke rol van "zorgen voor ..." naar "zorgen dat ..", waarbij de rol varieert van actieve initiatiefnemer(b.v. doelgroep activiteiten) tot voorwaardenschepper(b.v. accommodaties).

De gemeente gaat partnerships aan met de vitale, goed georganiseerde sportverenigingen, waarbij wederzijdse prestatie-verplichtingen worden aangegaan. Deze prestatieverplichting hebben te maken met versterking van de totale sportinfrastructuur ("vereniging helpt vereniging") of van het sportaanbod (voor maatschappelijk belangrijke doelgroepen).

De integraliteit van het sportbeleid wordt verder uitgebouwd, waarbij andere afdelingen worden uitgenodigd "sportinclusief" te denken. Het gaat dan om de bijdrage die sport kan leveren aan het oplossen van lokale maatschappelijke problemen. Sport zal in toenemende mate betrokken worden bij integraal sociaal-, wijk- of doelgroepenbeleid. Ook binnen integrale thema's als gezondheidsbevordering, maatschappelijke participatie, sociale activering, jeugdzorg en welzijn zullen sport- en bewegingsactiviteiten een steeds nadrukkelijker functie vervullen. De noodzaak van integraal beleid vraagt van de sportafdeling een duidelijke positionering binnen gemeenten.

Het sportbeleid van gemeente vraagt in de toekomst om een meer bedrijfsmatige(zakelijke) aanpak binnen de vastgestelde sociaal-economische kaders. Hierdoor worden de kwaliteit en effectiviteit van de gemeentelijke inspanningen en investeringen op sportgebied verhoogd. Voor deze bedrijfsmatige aanpak is het noodzakelijk dat accommodatietarieven en subsidies een krachtig instrument worden voor de gemeente om de beoogde beleidsdoelstellingen te realiseren. Hiervoor is een discussie met de sportverenigingen noodzakelijk om te komen tot een systematiek van meer kostendekkende tarieven en een substantiële verruiming van het subsidiebudget. Hierdoor wordt gesubsidieerd op basis van doelen en behaald resultaat.

HOOFDSTUK 3: Uitgangspunten, missie en doelstellingen

Op grond van de Nijmeegse sportvisie(hoofdstuk twee), kiest de gemeente Nijmegen voor de volgende uitgangspunten, missie en doelstellingen van haar toekomstige sportbeleid:

3.1. Uitgangspunten

De beleidsnota sport hanteert de volgende uitgangspunten:

- De beleidsnota vormt het strategisch kader waarbinnen alle gemeentelijke afdelingen met betrekking tot de sport handelen en denken;
- De beleidsnota maakt bewust gebruik van het integrale karakter van sport, dat verschillende dimensies heeft:
 1. Sport bevindt zich op de eerste plaats midden in het continuüm van spelen, bewegingsonderwijs, sportieve recreatie en leisure;
 2. Breedte- en topsport vormen samen één geheel, waarbij voor de gemeente het primaat bij de breedtesport blijft liggen;
 3. Er zijn diverse dwarsverbindingen te leggen tussen sport en andere gemeentelijke aandachtsgebieden, zoals recreatie, welzijn, onderwijs, ruimtelijke ordening en het beleid ten aanzien van bepaalde doelgroepen.
- De beleidsnota gaat uit van een gezamenlijke implementatie van de gemeente en het veld (sportverenigingen en andere belanghebbende partijen).

3.2 De missie van het Nijmeegse sportbeleid

“ De gemeente Nijmegen richt zich op het bevorderen van een sterke organisatorische sportinfrastructuur en een kwalitatief hoogwaardig sportaanbod opdat primair de inwoners van Nijmegen hieraan plezier en voldoening beleven en secundair om diverse maatschappelijke doelstellingen te realiseren” .

Vanuit deze missie zijn de doelstellingen van het Nijmeegse sportbeleid voor de komende vijf jaar bepaald. De doelstellingen zijn onderscheiden naar breedtesport en topsport.

3.3 Doelstellingen breedtesportbeleid(2002-2006)

Deze missie wordt geconcretiseerd via de volgende doelen voor de komende vijf jaar:

1. In 2006 moet er een structurele kwaliteitsverbetering plaats hebben gevonden binnen het Nijmeegse sportaanbod en de sportverenigingen. Deze verbetering blijkt uit:
 - een toename van het aantal verenigingen met een stabilisatie of toename van het ledenaantal met 8% (van 63%¹ naar 70%);
 - een afname van 5% (van 70%¹ naar 65%) van het aantal verenigingen met een vrijwilligerstekort;
 - een toename van het aantal verenigingen die tevreden zijn over de accommodaties met 10%;
2. De gemeente wil het mogelijk maken dat zoveel mogelijk inwoners van Nijmegen aan sport kunnen doen, omdat sport goed is voor de gezondheid en het welbevinden van mensen, en bijdraagt aan een verbetering van de leefbaarheid en sociale cohesie. Het percentage inwoners dat aan sport doet wordt in 2006 verhoogd van gemiddeld 53 % (niveau eind jaren negentig) naar 58%.
3. De (groepen) inwoners die ten opzichte van dit gemiddelde onvoldoende aan sport toekomen, worden actief gestimuleerd en in de gelegenheid gesteld tot een hogere sportparticipatie. De doelgroepen zijn: senioren, jeugd/jongeren, allochtonen, minima en mensen met een verstandelijke en/of fysieke beperking. De sportparticipatie van deze Nijmegenaren wordt in 2006 met minimaal 5 % verhoogd.
4. De gemeente Nijmegen streeft naar één multifunctionele sportaccommodatie per stadsdeel² in 2006, waarbij zowel sport als andersoortige activiteiten(onderwijs, welzijn, gezondheid) worden aangeboden.

3.4 Doelstellingen topsportbeleid(2002-2006)

1. In 2006 presteren tien Nijmeegse sportverenigingen in de hoogste klasse van de competitie van de betreffende tak van sport.
2. In 2006 worden minimaal zes topevenementen ondersteund, die bij voorkeur een jaarlijks terugkerend karakter hebben. Het gaat dan om sportevenementen van het niveau NK, EK, WK of evenementen met een internationaal topdeelnemersveld.

De gemeente wil met haar topsportbeleid zorgen voor een stimulerende, aanzuigende werking op de breedtesport. De voorbeeldwerking van topsport(ers) heeft effecten op de toestroom en het prestatieniveau van (verenigings)sporters. Dit blijkt in ieder geval uit een toename van het aantal leden van de verenigingen van de betreffende tak van sport(bij 1 en 2).

3. Het inrichten van tien mono functionele topsport trainingsaccommodaties, horend bij de sportverenigingen met een topsport-status.
4. Het inrichten van één multifunctioneel top wedstrijdaccommodatie.

¹ Onderzoek Jos Roosen: "Conditie Nijmeegse Sportverenigingen; een verkennend onderzoek naar de problemen en wensen van de Nijmeegse sportverenigingen"(december 1999).

² Nijmegen kent zes stadsdelen

Hoofdstuk 4: Van doelstellingen naar activiteiten

4.1 Verhogen sportdeelname binnen de “sportieve driehoek”

Inleiding

De gemeente wil het mogelijk maken dat zoveel mogelijk inwoners van Nijmegen aan sport kunnen doen, omdat sport goed is voor de gezondheid en het welbevinden van mensen, en bijdraagt aan een verbetering van de leefbaarheid en sociale cohesie.

Zoals in de doelstellingen is aangegeven streeft de gemeente in 2006 naar een toename van het aantal sporters van 53 % naar 58%. Voorts worden de (groepen) inwoners die ten opzichte van dit gemiddelde onvoldoende aan sport toekomen, actief gestimuleerd en in de gelegenheid gesteld worden tot een hogere sportparticipatie. De doelgroepen zijn: senioren, jeugd/jongeren, allochtonen, minima en mensen met een fysiek en/of geestelijke beperking. De gemeente wenst de sportparticipatie van deze Nijmegenaren in 2006 met minimaal 5 % te verhogen.

Rol van de gemeente

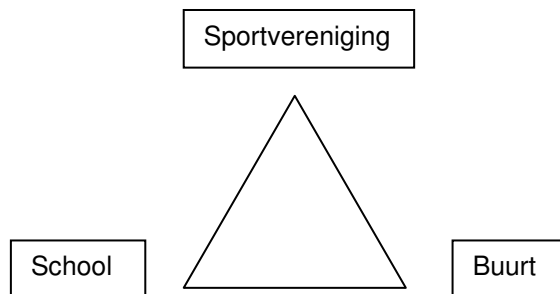
Voor het verhogen van sportdeelname heeft de gemeente een regierol. Dit betekent dat zij nadrukkelijk initiatieven neemt (waaronder het uitvoeren van projecten), als een soort “makelaar” personen, organisaties en ideeën bij elkaar brengt en zo gewenste ontwikkelingen stimuleert. De initiatieven van de gemeente dienen wel overgenomen te worden door sportverenigingen of andere sportaanbieders.

Binnen de gemeente zijn de afdelingen onderwijs en jeugd, gezondheid opvang en zorg en de directie wijkaanpak en leefbaarheid betrokken.

De gemeente wenst bovengenoemde doelstellingen te realiseren binnen de “sportieve driehoek”.

Doel

- Het structureel toe leiden van doelgroepen die achterblijven in sportparticipatie (zoals jeugd, senioren, allochtonen, gehandicapten en sociale minima) naar de georganiseerde sport.
- Het bevorderen van sportdeelname van de jeugd (4-18) door middel van structurele samenwerking tussen scholen, buurthuizen en sportverenigingen.

Achtergrond

De (achterblijvende) sportdeelname van jeugd, senioren, allochtonen, gehandicapten en sociale minima vraagt om een actief beleid van de gemeente. Blijkbaar vinden deze groepen, om uiteenlopende redenen, de weg naar de sport(vereniging) minder goed. Dit kan enerzijds te maken hebben met het gebrek aan interesse voor sportactiviteiten. Anderzijds sluit het sportaanbod (van verenigingen) niet aan op de wensen.

Voor het realiseren van bovengenoemde doelstelling zal in de directe woonomgeving(wijk en school) met sport- en spelactiviteiten benaderd worden. Nauwe samenwerking van sportbeleid, wijkbeleid, ouderenbeleid, gehandicaptenbeleid, onderwijs en jeugd- en jongerenwerk is uiteraard een randvoorwaarde. Daarnaast is het van belang zicht te krijgen op de vraag en behoeften van de bewoners in een bepaalde wijk of buurt. Deze kunnen van wijk tot wijk aanzienlijk verschillen.

Het binden van de jeugd aan sportactiviteiten is een knelpunt van sportverenigingen. Met het stijgen van de leeftijd van de jeugd zijn er steeds minder jongeren lid van een sportvereniging. Vanuit zowel sportverenigingen als scholen is de overtuiging dat samenwerking synergie oplevert. Door samenwerking tussen sportverenigingen en scholen is een efficiënte inzet van bestaande kennis en expertise mogelijk. De doelgroep en het soort activiteiten zijn immers hetzelfde. Daarnaast spelen scholen een cruciale rol bij het blijvend sporten van de jeugd. Zij bereiken immers alle jongeren tussen vier en zestien jaar.

Perspectief

Een wijkgerichte aanpak van het sportstimuleringsbeleid is vooral zinvol in de Nijmeegse aanpak- en attentiewijken (AAW). Immers binnen de wijken zijn genoemde doelgroepen het sterkst vertegenwoordigd. Voorts kunnen sportactiviteiten deel uitmaken van een breder aanbod dat vanuit het wijkgericht werken wordt aangeboden. Alhoewel dit een continuering van de huidige activiteiten van de gemeente betreft dient wel speciale aandacht besteed te worden aan het duurzame effect van sportdeelname. Anders gezegd, het is niet voldoende dat deze doelgroepen incidenteel aan sport doen. Slechts wanneer zij blijvend aan sportactiviteiten deelnemen is de doelstelling gerealiseerd. De gemeente heeft een taak in het opzetten van projecten die in principe een aflopend karakter hebben. Het structureel sporten door deze doelgroepen moet vooral plaatsvinden binnen de sportverenigingen. De verenigingen die binnen de betreffende wijk actief zijn spelen een nadrukkelijk rol bij het organiseren van sportactiviteiten in de directe woonomgeving. Waar verenigingen nog niet beschikken over geschikte faciliteiten en deskundige begeleiding, zal de gemeente ondersteunen, onder andere met stimuleringsubsidies. Indien een dergelijk sportaanbod niet voor handen blijkt te zijn, wordt de focus verplaatst naar overige sportaanbieders.

De zelfwerkzaamheid bij het organiseren van activiteiten is een belangrijke tactiek om het slagen van sportbuurtwerk te bevorderen. Als voorbeeld kan worden aangesloten bij het succesvolle landelijk project Whoz Next⁸. Het inschakelen van topsporters als voorbeeldfunctie en als promotor van sport is een andere belangrijke factor voor het realiseren van de doelstelling. Vakleerkrachten bewegingsonderwijs zijn belangrijk omdat zij als geen ander de brug kunnen slaan tussen het onderwijsaanbod en het verenigingsaanbod. Het inzetten van clubtrainers binnen schoolsport activiteiten kan door hen georganiseerd worden. De vakleerkrachten krijgen in deze opzet een meer coördinerende rol. Voor het basisonderwijs geldt hetzelfde met dien verstande dat de vakleerkracht vaak niet aanwezig is. Overigens houdt dit tevens een pleidooi in voor het aanstellen van vakleerkrachten bewegingsonderwijs binnen het basisonderwijs. Door het aanstellen van vakleerkrachten wordt een krachtige impuls gegeven aan kwaliteit van het bewegingsonderwijs.

Het streven is incidentele samenwerking om te zetten in structurele samenwerking. Dit kan op het terrein van een gezamenlijk sportaanbod, het integreren van sport binnen de Open wijksschool(m.n. in AAW-wijken), het uitwisselen van kader, het gezamenlijk beheren van accommodatie en het doen van gezamenlijke financiële investeringen.

Ten slotte biedt samenwerking tussen sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties zoals scholen en buurthuizen mogelijkheden om een integraal accommodatiebeleid te voeren. Sportparticipatie wordt verhoogd wanneer binnen dezelfde accommodaties, diverse activiteiten kunnen worden gecombineerd.

Activiteiten 2002 - 2006

- Het organiseren van een studiedag in Nijmegen over de raakvlakken tussen scholen, sportverenigingen en buurthuizen;
- Instellen van een coördinatiegroep, bestaande uit vertegenwoordigers van scholen, sportverenigingen en buurtwerk, om de samenwerking verder vorm te geven;
- Het organiseren van activiteiten binnen het sportbuurtwerk (met inzet van sportbuurtwerkers);
- Het uitlenen van sport- en spelmaterialen;

⁸ Whoz Next is de naam van een landelijke campagne speciaal gericht op jongeren tussen 14 en 17 jaar waarbij zij nadrukkelijk worden uitgenodigd meer invloed uit te oefenen op hun eigen sportaanbod.

- Het starten van pilots binnen verschillende wijken met meer structurele samenwerking tussen scholen, sportverenigingen en buurthuizen(sportieve driehoek);
- Het onderzoeken van mogelijkheden voor integratie binnen de Open wijkschool;
- Het opnemen van sport in buitenschoolse opvang en vice versa;
- Het experimenteren met een duale aanstelling(docent en als trainer en vice versa);
- Het betrekken van sportverenigingen bij het aanbod van sportactiviteiten;
- Het zoeken van aansluiting bij landelijke campagnes(zoals Whoz Next)
- Het (continue) onderzoeken van de (sport)vraag van de doelgroepen
- Het bevorderen van deskundigheid (omgang met doelgroepen) van verenigingskader;
- Het leggen van relaties naar andere sportaanbieders(indien van toepassing);
- Het inzetten van topsporters bij activiteiten;

Partners

- Sportverenigingen
- Tandem
- Stadsdeelcoördinatoren
- Buurt sportwerkers
- SWON
- NEBAS/NSG
- GG&GD
- Basisscholen
- Scholen voor voorgezet onderwijs
- Buurthuizen
- Bewegingsconsulenten
- Nijmeegse Sport Raad
- Gehandicapten sportvereniging Nijmegen
- St. Maartenskliniek

4.2 Verenigingsondersteuning op maat

Inleiding

In Nijmegen is nauwelijks meer te spreken over één soort sportverenigingen. Er is een zeer gedifferentieerd beeld ontstaat van verenigingen die allen hun eigen ambities, knelpunten, draagkracht, slagvaardigheid en identiteit hebben. Een algemeen ondersteuningsaanbod van de gemeente doet geen recht aan deze diversiteit. Bij de ondersteuning dient rekening gehouden te worden met typering van verschillende sportverenigingen.

- Sterke(re), ambitieuze sportverenigingen die veelal eigen accommodatie hebben en een omvang kennen van ± 500 leden of meer. Zij zijn in staat om autonoom te werken en zijn in staat om samenwerking met de gemeente aan te gaan op basis van wederkerigheid. Een aantal kaderfuncties (m.n. trainers en coaches) binnen de vereniging is (deels) geprofessionaliseerd. Deze verenigingen zijn in staat om naast het aanbieden van sport, andersoortige activiteiten te organiseren. Voorts beschikken zij over een beleidsplan waarin duidelijk visie, ambities en het noodzakelijk organisatorisch vermogen zijn omschreven.
- Verenigingen, die kleiner zijn dan 500 leden en veelal geen eigen accommodatie hebben. Zij kampen met een knelpunten die zonder advies en ondersteuning moeilijk zijn op te lossen. Voor een gevarieerd sportaanbod in de gemeente vervullen zij een belangrijke functie. De sterke punten van de verenigingen geven vertrouwen voor de toekomst. De zwakke punten baren de vereniging en de gemeente zorgen. Deze verenigingen moeten geactiveerd worden om een grotere rol te spelen voor de samenleving. Gezien de beperkte omvang en de geringe mogelijkheden om extra financiële middelen te genereren, zijn ze te karakteriseren als zuivere vrijwilligersorganisaties.

- Verenigingen met een bescheiden omvang welke zijn in onder te verdelen in twee groepen. De eerste groep zijn verenigingen, die in omvang klein zijn (minder dan 100 leden) en niet beschikken over een eigen accommodatie. Zij ervaren grote knelpunten die hun voortbestaan bedreigen. Bescherming vanuit de gemeente is noodzakelijk om het functioneren van deze verenigingen te continueren. Hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan samenwerkingsverbanden binnen en/of buiten de sport.
De tweede groep verenigingen zijn eveneens klein, maar kiezen daar bewust voor gezien het besloten karakter van de vereniging. Hierbij valt te denken aan verenigingen bestaande uit vrienden en bekenden die het leuk vinden een uur per week te sporten, echter geen ambitie hebben om een breder maatschappelijke waarde na te streven.

Rol van de gemeente

Voor het ondersteunen van verenigingen op maat heeft de gemeente een voorwaardenscheppende rol. Dit betekent dat zij middelen beschikbaar stelt om een adequate ondersteuningsstructuur te ontwikkelen. Ten behoeve van samenwerking en kennisuitwisseling heeft zij meer een regierol. Zij brengt als een soort "makelaar" personen, organisaties en ideeën bij elkaar. Indien noodzakelijk kan zij interveniëren. Binnen de gemeente zijn de afdelingen onderwijs en jeugd, gezondheid opvang en zorg en de directie wijkaanpak en leefbaarheid betrokken.

Om de verenigingen op een optimale wijze te ondersteunen worden de volgende doelen nagestreefd:

- 4.2.1 **Het organiseren van één aanspreekpunt (frontoffice) voor alle sportverenigingen;**
- 4.2.2 **Het uitbreiden van het aantal ondersteuningsorganisaties;**
- 4.2.3 **Het aangaan van partnerships met verenigingen;**
- 4.2.4 **Het stimuleren en ondersteunen van samenwerking en kennisuitwisseling;**

4.2.1 Een loket voor de sport

Doel

Het organiseren van één aanspreekpunt (frontoffice) voor alle sportverenigingen en sporters.

Achtergrond

Sportservice Nijmegen is het eerste aanspreekpunt bij initiatieven op het gebied van sportstimulering, ondersteuning en samenwerking. Het loket, primair bedoeld voor sportverenigingen, is een belangrijk orgaan dat vraag en aanbod bij elkaar brengt.

Het kan een deel van de ondersteuningsvragen zelf beantwoorden en fungeert daarnaast als "makelaar" naar derden die dat ook en/of beter kunnen. Het heeft voor de gemeente natuurlijk ook een signaleringsfunctie: wat leeft er in de sport in Nijmegen, welke nieuwe kansen dienen zich aan en wie zijn daarbij betrokken?

Perspectief

De belangstelling voor het loket is al duidelijk gebleken. Met betrekking tot de zichtbaarheid en herkenbaarheid kan een verbeteringsslag worden gemaakt. Het streven is om Sportservice Nijmegen zodanig in te richten dat alle vragen van sportverenigingen kunnen worden gesteld. Dit geldt ook voor specifieke vragen die betrekking hebben op de gemeente dan wel gemeentelijk beleid (subsidiering, accommodatiebehoefte, sport- en speluitleen, etc.). Dit veronderstelt enerzijds een inrichting die voorbereid is op een breed arsenaal aan vragen. Anderzijds is een deskundig netwerk nodig van organisaties die direct of indirect antwoord kunnen geven op vragen. Ten slotte heeft Sportservice Nijmegen voor de gemeente natuurlijk ook een signaleringsfunctie: wat leeft er in de sport in Nijmegen, welke nieuwe kansen dienen zich aan en wie zijn daarbij betrokken?

Hiervoor is een actieve houding van het loket noodzakelijk waarbij bezoeken worden gebracht aan sportverenigingen (z.g. accountmanagement)

De mogelijkheden voor het digitaal aanbieden van verschillende diensten dient verder te worden uitgewerkt. Gezien de toenemende digitalisering zal per onderwerp worden bezien op welke wijze de communicatie tussen Sportservice Nijmegen en verenigingen het beste is te organiseren. Met name onderwerpen die veel standaard informatie bevatten kunnen het beste digitaal beschikbaar zijn.

Activiteiten 2002 - 2006

- Het samenstellen van een overzicht van vragen van verenigingen;
- Het in kaart brengen van verschillende deelgebieden van vragen;
- Het inrichten van een relatiebeheerssysteem;
- Het vaststellen van trends in hulpvragen;
- Het doen van een locatieonderzoek voor huisvesting van het loket;
- Het vastleggen van regels en procedures voor het beantwoorden en afhandelen van (hulp)vragen;
- Het ontwikkelen van mogelijkheden om informatie digitaal beschikbaar te stellen;
- Het instellen van een gebruikerscomité;

Partners

- Sportverenigingen
- Ondersteuningsorganisaties
- NOC*NSF
- Gelderse Sport Federatie
- Nijmeegse Sport Raad

4.2.2 Uitbreiding Ondersteuningsorganisaties

Doel

Het uitbreiden van het aantal ondersteuningsorganisaties die gezamenlijk een deskundig netwerk vormen opdat verenigingen op maat ondersteund kunnen worden.

Achtergrond

Het sportloket zal veel vragen van verenigingen direct kunnen beantwoorden. Het gaat hier om vragen die een redelijk standaard antwoord krijgen (huurtarieven van accommodaties, subsidierichtlijnen, etc.). Indien vragen ingewikkelder zijn is niet altijd het antwoord direct te geven. Ook zullen er verzoeken binnenkomen om professionele verenigingsondersteuning. Het loket schakelt complexe vraagstukken en deze ondersteuningsvragen door naar de ondersteuningsorganisaties. Verenigingsondersteuning heeft betrekking het adviseren en ondersteunen van verenigingen op gebied van organisatorisch / bestuurlijke vraagstukken(vrijwilligersbeleid, marketing, sponsoring, etc). Hiervoor brengt een professionele ondersteuner één of meerdere bezoeken aan de vereniging.

Perspectief

In Nederland bestaan vele organisaties(sportraden, bonden, koepels) die op bepaalde terreinen over (meer) expertise en capaciteit beschikken. Het loket zelf neemt het initiatief om met deze organisaties in gesprek te raken en mogelijke vormen van samenwerking te realiseren. Deze partners worden gekozen op basis van de vragen van de sportverenigingen en beschikbare middelen. Verschillende van bovenstaande organisaties zijn aangesloten bij NOC*NSF en ontvangen subsidie voor het ondersteunen van sportverenigingen. Hierdoor kan tegen relatief lage kosten ondersteuning worden verkregen van goede kwaliteit. Naast deze ondersteuningsorganisaties is het streven om alle gemeentelijke afdelingen via het sportloket te bereiken.

Activiteiten 2002 - 2006

- Het samenstellen van een overzicht van actuele hulpvragen van verenigingen;
- Organiseren van ontmoetingsdag tussen de sport en lokale ondersteuners;
- Het verstevigen van bestaande en aangaan van nieuwe relaties met relevante ondersteuningsorganisaties;
- Het onderzoeken van lokale (commerciële) ondersteuners ikv maatschappelijk ondernemen;
- Het scholen van eigen medewerkers;
- Het inrichten van een verenigingsvolgsysteem (aansluiten bij NOC*NSF);
- Ontwikkelen van een kwaliteitsinstrument verenigingsondersteuning (aansluiten bij NOC*NSF);
- Instellen van een gebruikerscomité;

Partners

- Sportverenigingen
- Gemeentelijke afdelingen
- Landelijke sportorganisaties zoals NOC*NSF, NISB, NEBAS/NSG
- Sportbonden (vooral met betrekking tot sporttechnische expertise)
- Gelderse Sport Federatie (GSF, NKS)
- Vrijwilligersvacaturebank Nijmegen
- Bedrijfsleven(ikv maatschappelijk ondernemen)
- ALO's (Zwolle, Tilburg), ROC Landstede te Zwolle / MDGO Sport en bewegen te Arnhem
- Een nog op te starten netwerk van ex-sportbestuurders uit de gemeente Nijmegen
- Nijmeegse Sport Raad
- Overige organisaties

4.2.3 Partnerships met verenigingen

Doel

Het geven van een kwaliteitsimpuls aan verenigingen door het aangaan van partnerships.

Achtergrond

In Nijmegen bestaat onder de sterkere en ambitieuze⁹ sportverenigingen veel animo voor het aangaan van partnerships met de gemeente. Deze clubs kunnen op basis van een meerjarig contract bepaalde, bij hun situatie passende faciliteiten, krijgen. Als tegenprestatie werken deze clubs mee aan activiteiten in het kader van sportstimulering of andere maatschappelijke projecten. In dit geval kan niet meer gesproken worden over ondersteuning, maar over samenwerking.

Kort samengevat is de gemeente op zoek naar sportverenigingen met een gezonde financiële huishouding, een sterke organisatorische basis, externe gerichtheid, innovatief vermogen en een eigen toekomstvisie.

Perspectief

Het accent komt vanaf 2002 te liggen op deze groep omdat zo de inzet van een groeiend aantal sterke partners wordt verzekerd. Voorts kunnen deze verenigingen bijdragen aan de ontwikkeling van de Verenigingen die behoefte hebben aan ondersteuning en samenwerking.

Omdat de gemeente met deze vorm van ondersteuning een duidelijke doelstelling voor ogen heeft, zijn regelmatige (tussentijdse) evaluaties van de effecten van deze vorm van ondersteuning belangrijk.

Verschillende verenigingen zijn overtuigd dat beroepskrachten op managementniveau binnen verenigingen een doorslaggevende bijdrage zouden kunnen leveren aan de 'professionalisering' van het sportaanbod. Deze professionals faciliteren en coördineren het vrijwilligerswerk binnen de vereniging en vormen het vaste aanspreekpunt voor de gemeente, voor de scholen waar de vereniging mee samenwerkt, voor sponsors, wijkmanagers en sportbuurtwerkers.

De gemeente sluit overeenkomsten met verenigingen gericht op output. Anders gezegd, de gemeenten wil verenigingen inzetten om bepaalde resultaten en effecten te realiseren. Alhoewel de waarde van genoemde beroepskrachten door de gemeente wordt erkend, zal het de vereniging zelf zijn die bepaald op welke wijze deze resultaten worden gerealiseerd.

Activiteiten 2002 – 2006

- Het concretiseren van de verschillende categorieën verenigingen
- Het ontwikkelen van toetsbare criteria voor de indeling in categorieën
- Het indelen van de Nijmeegse sportverenigingen in deze drie categorieën
- Het ontwikkelen van een passend ondersteuningsaanbod
- Het ontwikkelen van een passende tegenprestaties(in dienstverlening en/of financiën)
- Het opstellen van overeenkomsten
- Het opstellen van financieringsconstructies

⁹ Veelal zijn dit verenigingen die ook zijn te kenmerken als topsportverenigingen

Partners

- Sportverenigingen
- NOC*NSF
- Nijmeegse Sport Raad

4.2.4 Kennisuitwisseling en samenwerking tussen verenigingen

Doel

Het bevorderen en stimuleren van kennisuitwisseling en samenwerking tussen verenigingen.

Achtergrond

Het indelen van verenigingen in verschillende categorieën heeft als doel meer maatwerk te kunnen leveren in ondersteuning. Desondanks mag het gezamenlijk belang, een gevarieerd sportaanbod in Nijmegen van goede kwaliteit niet uit het oog worden verloren.

Om te voorkomen dat er een 'elite' groep van verenigingen ontstaat, en de kloof met de andere verenigingen (het 'peloton') steeds groter wordt, zal een methode ontwikkeld worden, waarmee de verenigingen kunnen profiteren van kennis en expertise van de verenigingen die een partnership aangaan met de gemeente.

In een tijd waarin de mogelijkheden om te sporten steeds groter worden en commerciële aanbieders concurrent zijn op de sportmarkt, is clustering en samenwerking van verenigingen een goede strategie. Hierdoor zijn omni sportverenigingen ontstaan en zijn verenigingen gefuseerd. Saamhorigheid en solidariteit waren toen de basis voor deze vorm van samenwerking. Samenwerking in de huidige tijd zal minder gebaseerd zijn op saamhorigheid en solidariteit maar meer op onderlinge versterking op onderdelen.

Perspectief

De kennis en ervaring van het vrijwillig kader dat in Nijmeegse verenigingen werkt, kan uitstekend ingezet worden binnen het aanbod van deskundigheidsbevordering van de gemeente voor andere sportverenigingen. Dit is een vorm van winstdeling, die ertoe bijdraagt dat ook andere verenigingen sterker worden. Deskundigheidsbevordering verandert dan in kennisontwikkeling, en is geen eenrichtingsverkeer meer van (externe) deskundigen naar vrijwilligers, maar een interactieve uitwisseling van ideeën en ervaringen tussen vrijwilligers onderling.

Het sportloket Nijmegen signaleert en bemiddelt in deze vorm van dienstverlening door vraag aan aanbod te koppelen. In de overeenkomsten met verenigingen wordt deze tegenprestatie opgenomen, evenals de inzet van beroepskrachten voor deze doeleinden.

De gemeente zal initiatieven nemen om afstemming, samenwerking en fusies te realiseren tussen klein(er)e sportverenigingen. Deze samenwerking moet passen bij de identiteit van de vereniging en de inspanningen moeten gericht zijn op functionele samenwerking. Samenwerking kan in de praktijk ook betekenen dat verschillende vormen van ondersteuning(cursussen) en dienstverlening (ledenadministratie) gezamenlijk worden afgenomen.

Naast samenwerking tussen klein(er)e verenigingen wordt ook naar samenwerking gezocht tussen verenigingen die gebruik maken van dezelfde sport accommodaties en/of samenwerking tussen grote en kleine verenigingen(z.g. satellietverenigingen). Ook hier gelden de voorwaarden van eigen identiteit en functionele samenwerking.

Overigens grijpen hier het beleid met betrekking tot accommodaties, sportdeelname en versterking van sportverenigingen krachtig in elkaar. Een multifunctionele accommodatie veronderstelt een sterk en gevarieerd sportaanbod, dat voornamelijk verzorgd zal moeten worden door de sportverenigingen. Een clustering van verenigingen leidt tot een gevarieerd aanbod, en kan leiden tot (een financieel draagvlak voor) professionalisering en kwaliteitsverbetering. Hierdoor ontstaat een breder sportaanbod, waardoor meer mensen geïnteresseerd zijn in sportbeoefening.

Activiteiten 2002 – 2006

- Het organiseren van een ontmoetingscongres voor sportverenigingen;
- Het ontwikkelen van een overzicht van benodigde kennis en expertise;
- Het inrichten van een verenigingsvolgsysteem (aansluiten bij NOC*NSF);

- Het samenstellen een overzicht van succes- en faalfactoren van sportverenigingen;
- Het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten;
- Het stimuleren en organiseren van samenwerkingsprojecten
- Het doen van voorstellen voor kansrijke samenwerking
- Het leiden van het proces van samenwerking
- Het ondersteunen in het vormgeven van samenwerking

Partners

- Sportverenigingen
- Sportloket
- Sporthalbeheerders
- Nijmeegse Sport Raad

4.3 Multifunctionele sportaccommodaties

Inleiding

Nijmegen wil een stad zijn met een breed en gevarieerd accommodatieaanbod, passend bij haar bevolkingssamenstelling en de sportieve ambities in de stad. Dat betekent: flexibel inzetbare voorzieningen voor de breedtesport. De accommodaties op wijk- of buurniveau hebben een uitgesproken breedtesportkarakter; zij moeten vooral laagdrempelig zijn, omdat voorzieningen in de directe woonomgeving van belang zijn bij het stimuleren van niet-sporters tot sportdeelname.

De rol van de gemeente

Het is noodzakelijk om een methodiek ontwikkelen waarmee de vereiste spreiding, hoeveelheid en kwaliteit van (nieuwe) sportaccommodaties cyclisch bepaald kan worden. Hiermee verandert het reactieve beleid in een pro-actief accommodatiebeleid. Een gebruikersonderzoek dient te worden gehanteerd als belangrijke component van deze planningsmethodiek.

Deze voorwaardenscheppende rol van de gemeente met betrekking tot het plannen, ontwikkelen, financieren en aanleggen van accommodaties wordt voorsnog doorgezet.

Doel

1. Het ontwikkelen van sportaccommodaties van goede kwaliteit.
2. Het realiseren van minimaal één multifunctionele sportaccommodatie in alle negen stadsdelen.

Achtergrond

De meeste sportaccommodaties(sporthallen en -zalen) in Nijmegen zijn in de jaren zeventig gebouwd. De functionaliteit(m.b.t. sport) en veiligheid van deze accommodaties zijn goed te noemen. Hiervoor worden jaarlijkse keuringen uitgevoerd. Medio 2000 is gestart met planmatig onderhoud van alle accommodaties waardoor het vereiste kwaliteitsniveau kan worden gewaarborgd.

De tevredenheid van de gebruikers laat te wensen over. Dit wordt vooral veroorzaakt door de saaie uitstraling van de accommodaties en de beperkte mogelijkheid andere activiteiten te ontwikkelen. Daarnaast zijn in de loop van de laatste jaren zeer moderne (architectuur) multifunctionele sportaccommodaties ontwikkeld die tot de verbeelding van vele Nijmegenaren spreken.

Multifunctioneel gebruik van bestaande en nieuw te realiseren voorzieningen is belangrijk in het streven naar optimalisatie. Sporters zijn minder "sportvast". Het beoefenen van verschillende sporten, naast elkaar of na elkaar zal toenemen. Hierbij grijpen sportparticipatie- en accommodatiebeleid in elkaar.

Voorts verhoogt het de sportparticipatie wanneer binnen dezelfde accommodaties, diverse activiteiten kunnen worden gecombineerd. Een mooi voorbeeld is de combinatie van sport, ontspanning en zorgverlening. Voor wat betreft de gezinnen zijn het integreren van trainingen in de buitenschoolse opvang(inclusief ophalen en wegbrengen van kinderen), sterk flexibele competities, het aanbieden van maaltijden of zelfs het creëren van werkplekken bij sportverenigingen, voorzieningen waarvoor een grote behoefte bestaat.

Perspectief

De huidige accommodaties zullen worden getoetst op veiligheid, functionaliteit, actualiteit en gebruikerskwaliteit(wat wil de klant?). Aan de hand van de resultaten wordt besloten om de accommodatie zo te laten, aan te passen of om nieuwbouw te realiseren.

De keuzes die gemaakt worden op het vlak van accommodaties gaan over sportverenigingen en andere gebruikers. Bij nieuwe wijken zijn de (toekomstige) inwoners de doelgroep. Zonder de inbreng en medewerking van de gebruikers zijn ingrepen in de voorzieningsfeer onmogelijk. Het is van belang dat er in de loop van een besluitvormingsproces voldoende draagvlak is ontstaan voor de uiteindelijke beslissingen, aangezien die vaak implicaties hebben voor de gebruikers.

Clustering van sportactiviteiten biedt een uitstekende basis voor samenwerking tussen verschillende sportaanbieders. Dit verstevigt de verenigingsstructuur en biedt tevens gelegenheid voor clustering en zelfs professionalisering. Ook hierbij grijpt accommodatiebeleid in op een andere pilaar van het sportbeleid. De mogelijkheden voor verenigingsondersteuning worden namelijk vergroot door clustering van verenigingen. Een aantal ondersteunende activiteiten (sportuitleen, financiële en leden administratie, cursussen) kan aangeboden worden vanuit de sportaccommodaties.

In een verregaande vorm, geïnspireerd door de wijze waarop studentensport in veel steden is georganiseerd (zo ook de KUN), kan de manager (in plaats van een beheerder) van de accommodatie initiatieven nemen om zijn huurders te ondersteunen, te adviseren en te begeleiden. Voorts kan alle expertise van de gebruikers en het management ingezet worden om sporters die geen lid zijn van een sportvereniging een sportaanbod te doen. Met name bij sporten als hardlopen, fietsen, wielrennen, schaatsen, skaten, skeeleren die veel ongeorganiseerde beoefenaren kennen biedt dit mogelijkheden. Voorts kan voor deze takken van sport een "home" gecreëerd worden van waaruit deze sporten beoefend kunnen worden.

Activiteiten 2002 – 2006

- Het onderzoeken van alle sportaccommodaties op veiligheid, functionaliteit, actualiteit en gebruikerskwaliteit(wat wil de klant?);
- Het selecteren van geschikte accommodaties per stadsdeel;
- Inbrengen en uitwerken binnen project de Waalsprong;
- Het onderzoeken van de behoefte van stadsdeel bewoners;
- Het ontwikkelen van plannen voor (meer) multifunctioneel gebruik van accommodaties;
- Het in kaart brengen van beschikbare aanbod;
- Het onderzoeken van het realiteitsgehalte;
- Het zoeken van (commerciële) partnerschips om aanbod te versterken en uit te bereiden;
- Het bevorderen van de deskundigheid van beheerders;
- Het aanpassen van gebruikersuren;

Partners

- Gemeentelijke afdelingen
- Wijkbewoners
- Tandem
- Sportverenigingen
- Commerciële (sport)aanbieders
- KUN sportcentrum
- Nijmeegse Sport Raad

4.4 Topsport

Inleiding

In de inleiding is aangegeven dat in de context van deze beleidsnota topsport betrekking heeft op die vorm(en) van sportbeoefening, waar het gaat om prestaties op het niveau van Nederlandse Europese en Wereldkampioenschappen en Olympische Spelen.

De gemeente kiest allereerst voor een focus op topsportverenigingen. Immers, topsportverenigingen bieden de meeste garantie op continuïteit. Daarnaast wordt door het versterken van verenigingen ook de kwaliteit van de talenten en topsporters verhoogd.

Binnen het topsportbeleid hangt de kwaliteit van topsportverenigingen nauw samen met de kwaliteit van topsport trainingsaccommodaties. Het verbeteren en/of privatiseren van topsport trainingsaccommodaties wordt pas gestart indien een gezonde financiële huishouding, een sterke organisatorische basis, externe gerichtheid, innovatief vermogen en een eigen toekomstvisie van de desbetreffende topsportvereniging aanwezig zijn.

Rol van de gemeente

Zoals eerder is aangegeven, gaat het bij een gemeentelijk topsportbeleid niet zozeer om het verstrekken van financiële bijdragen maar om het faciliteren van gunstige randvoorwaarden voor topsport. Anders gezegd heeft de gemeente een voorwaardenscheppende rol. Door de (financiële) investeringen die zij doet, wil zij anderen uitdagen eveneens een bijdrage te leveren. Door dit principe van cofinanciering ontstaat een basis voor een topsportbeleid waarbij de volgende doelstellingen dienen te worden gerealiseerd:

- 4.4.1 Het inrichten van een expertisepunt topsport
- 4.4.2 Het aangaan van meerjaren partnerships met topsportverenigingen.
- 4.4.3 Het realiseren van tien mono functionele topsport trainingsaccommodaties.
- 4.4.4 Het realiseren van een multifunctionele topsport wedstrijd accommodatie.
- 4.4.5 Het verstevigen van bestaande en het acquireren van nieuwe topevenementen in Nijmegen.

4.4.1 Expertisepunt topsport

Doel

Het inrichten van een expertisepunt topsport opdat een topsportnetwerk in Nijmegen ingericht en gecoördineerd kan worden.

Achtergrond

Om als gemeente een substantiële bijdrage te kunnen leveren aan topsporters en/of topsportverenigingen is personele inzet van doorslaggevend belang. Immers, alle topsportactiviteiten vragen om een specifieke deskundigheid en continue aandacht. Daarnaast dienen verschillende partners in stelling gebracht te worden om een topsportklimaat in Nijmegen te bewerkstelligen. Topsport is een maatschappelijke sector geworden waarin marktpartijen willen investeren. De toegenomen geldstromen vanuit de overheid en markt maken een zakelijke benadering mogelijk en zelfs noodzakelijk. Hiervoor wel specifieke expertise nodig om de bestaande kansen ook te benutten. Een belangrijke taak van het expertisepunt topsport is dan ook om de gemeentelijke investering in te zetten voor (grotere) investeringen van andere partners binnen de topsport.

Perspectief

Dit expertisepunt zal zich met het cyclisch onderzoek naar de topsportkansen in Nijmegen bezig gaan houden. Het moet daarnaast de ruimte krijgen om zich te verdiepen in de mogelijkheden om de randvoorwaarden (accommodaties, huisvesting, onderwijs, begeleiding) te verbeteren. Er is ook capaciteit nodig om de topsportcontracten met verenigingen op te stellen en in te vullen. Het uitbuiten van de promotionele waarde van topsport is een kwestie van afstemming, timing en communicatie, maar vraagt wel om personele inzet. De acquisitie van topevenementen vraagt in de eerste plaats om het enthousiasme van een aantal mensen.

Topsport vraagt om een omgeving die optimaal is afgestemd op de eisen die aan het presteren op internationaal niveau worden gesteld. De gemeente heeft hierbij een facilitaire rol. Het optimaliseren van huisvesting, onderwijs, topsportvriendelijke werkgever en (para)medische verzorging zijn randvoorwaarden, waar de gemeente van betekenis kan zijn. Samenwerking met onderwijsinstellingen (hogescholen en de KUN), woningbouwverenigingen, werkgevers en sportmedische centra behoort eveneens tot de mogelijkheden.

Voor een krachtig topsportbeleid is continue zichtbaarheid en herkenning van topsporters, topsportverenigingen en evenementen van groot belang. Anders gezegd, Nijmegen is op zoek naar een boegbeeld van de topsport in Nijmegen. Dit boegbeeld, "Topsportteam Nijmegen", levert een belangrijke bijdrage aan het imago van de stad Nijmegen. Daarnaast is voor m.n. de jeugd een inspiratiebron voor deelname aan sportieve activiteiten.

Een dergelijk boegbeeld is nodig om de topsport in Nijmegen een sterke brede(re) basis te geven. Deze basis wordt gevormd door sporters, sportverenigingen, media, bedrijfsleven, organisatoren van evenementen, de gemeente, exploitanten van accommodaties, sportkader en uiteraard de inwoners van Nijmegen. Op deze wijze kan de verwevenheid van top- en breedtesport concreet vorm worden gegeven.

Activiteiten 2002 – 2006

- Het vrijmaken van formatie binnen de gemeente specifiek voor topsportbeleid;
- Het (cyclisch) in kaart brengen van de topsportkansen in en voor Nijmegen(o.a. het inventariseren van topevenementen van bonden);
- Het houden van interviews met (beoogde) organisaties binnen het topsportnetwerk;
- Het oriënteren op het aanbod aan dienstverlening vanuit o.a. Olympische steunpunten, NOC*NSF;
- Opstellen van een meerjaren plan van aanpak;
- Het opstellen van een marketingplan voor collectieve marketing van de Nijmeegse topsport ("Topsportteam Nijmegen");
- Het opzetten van een netwerk van sportpartners in Nijmegen;
- Het opzetten van een communicatieplan voor de topsport;
- Het oriënteren op regionale samenwerking;
- Het oprichten van een fonds voor talentvolle sporters;

Partners

- Gemeentelijke afdelingen(evenementen, economische zaken, communicatie)
- OS Gelderland
- Topsportverenigingen
- Vertegenwoordigers topsportevenementen
- Topsport Overleg Nijmegen
- Sportloket
- Olympisch Steunpunt school
- Topsportverenigingen
- Bedrijfsleven
- Kamer van Koophandel
- VVV
- Regiogemeenten

4.4.2. Topsport Partnership

Doel

Het aangaan van twaalf meerjaren partnerships met topsportverenigingen.

Achtergrond

Het topsportbeleid bouwt voort op reeds ontwikkelde initiatieven en mogelijkheden (bijvoorbeeld de 7-heuvelenloop en de verschillende eredivisieteams uit Nijmegen). Dit is logisch omdat topsportbeleid om meerjaren investeringen vragen. Daarnaast zijn een aantal bestaande initiatieven karakteristiek voor de gemeente Nijmegen en kunnen al op een breed draagvlak rekenen.

De gemeente gaat partnerships aan met verenigingen, die op het vereiste niveau blijvend (kunnen) presteren. Dit gebeurt op basis van contracten tussen gemeente en de topsportvereniging. Het spreekt voor zich dat deze overeenkomst er per sportvereniging anders uitziet. Zo zal moeten worden aangesloten bij de specifieke behoefte van de sportvereniging en/of de mogelijkheden voor tegenprestaties. Wel is aandacht voor talentontwikkeling een vereiste om continuïteit te kunnen waarborgen.

Perspectief

Genoemde partnerships bevatten zowel de prestaties (de uitzonderingspositie en faciliteiten die verleend worden) als tegenprestaties. Deze tegenprestaties zouden kunnen bestaan uit het leveren van een bijdrage aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente (wervingscampagne voor bepaalde doelgroepen, clinics verzorgen voor scholieren, etc.). Juist op het vlak van de tegenprestaties kan de verwevenheid van top- en breedtesport concreet vorm worden gegeven: de topsporters doen iets terug voor de breedtesport, waarin zij gevormd zijn. Op deze manier kan de voorbeeldwerking van topsport(ers) een aanzuigende werking hebben op bijvoorbeeld de jeugd.

Voorts is het streven om bij het aangaan van overeenkomsten, alle topsportambities van verenigingen binnen die tak van sport te clusteren. Hierdoor ontstaan samenwerkingsverbanden die zowel naar de breedtesport als naar de topsport meer zicht geven op kwaliteit en continuïteit.

De gemeente kan in haar topsportcontracten natuurlijk geen tegenprestaties vragen, als er geen financiële tegemoetkoming voor de betrokken vereniging of topatleet tegenover staat. De reeds beschikbare subsidie voor "amateur topsporters" kan hiervoor in worden gezet. Aanvulling van dit budget is gewenst, maar de ondersteuning van de gemeente is slechts complementair. Zowel A- als B sporters krijgen inkomsten vanuit NOC*NSF en hun bond. De individuele bijdrage moet per geval worden bepaald. Deze zal met name ingezet worden voor het verbeteren van de randvoorwaarden, zoals medische en maatschappelijke begeleiding.

Om de doelstelling te realiseren zal begonnen worden met de partnerships met topsport verenigingen. Daarna is het streven om ook dergelijke overeenkomsten aan te gaan met individuele topsporters.

Activiteiten 2002 – 2006

- Het cyclisch in kaart brengen van de topsportkansen in en voor Nijmegen;
- Het vaststellen van een pakket aan voorzieningen, diensten en (financiële) middelen;
- Ontwikkelen van criteria voor topsportteams in Nijmegen;
- Het selecteren van topsportverenigingen;
- Het clusteren van topsportambities binnen betreffende takken van sport;
- Het ondersteunen bij het opstellen van een topsportbeleidplan;
- Het leggen van dwarsverbanden naar de breedtesport;

Partners

- Gemeentelijke afdelingen (wijkenpak, economische zaken, communicatie)
- Topsportverenigingen
- Bedrijfsleven
- Kamer van Koophandel
- VVV
- Nijmeegse Sport Raad
- Olympisch Steunpunt school

4.4.3 Topsport trainingsaccommodatie

Doel

Het realiseren van twaalf mono functionele topsport trainingsaccommodaties.

Achtergrond

Goede en adequate trainingsaccommodaties zijn een primaire randvoorwaarde voor het bedrijven van topsport. De gemeente zal, aansluitend op de gesignaleerde kansen, bestaande accommodaties dusdanig aanpassen, dat zij voldoen aan de wensen en behoeften van de topsporter en/of sportvereniging. Reeds eerder hebben Nijmeegse topsportverenigingen de beschikking gekregen over accommodaties die specifiek voor de tak van sport konden worden ingericht. Op dit moment worden de volgende accommodaties gezien als potentiële mono functionele topsport trainingsaccommodaties:

- Goffert stadion
- Hockeycomplex NMHC
- Hockeycomplex Union
- Turnhal De Hazenkamp
- Basketballhal Eiffel Towers
- IJssportcomplex Triavium(schaatsen en ijshockey)
- Golfcomplex De Berendonk/Groesbeek
- Atletiekbaan Brakkenstein
- Zwembad-West

Perspectief

Bij het ter beschikking stellen van accommodaties zal gekeken worden in hoeverre meerdere verenigingen gebruik kunnen maken van (nagenoeg) dezelfde voorzieningen. Voorts wordt gekeken op welke wijze topsport en breedtesport kunnen worden gecombineerd.

Het spreekt voor zich dat ter beschikking stellen van dergelijke accommodaties worden opgenomen in de overeenkomsten die de gemeenten afsluit met de betreffende verenigingen en/of topsporters. Daarnaast is het voorwaarde dat alle topsportambities van verenigingen binnen een tak van sport worden geclusterd

Activiteiten 2002 – 2006

- Het selecteren van topsportverenigingen;
- Het opstellen van een programma van (topsport) eisen voor deze takken van sport;
- Het ondersteunen bij het opstellen van een topsportplan;
- Het inventariseren van bestaande accommodaties;
- Het optimaliseren van de bestaande topsport accommodaties;
- Het optimaliseren van de (topsport) bezettingsgraad;
- Het vergroten van de topsportbezetting;

Partners

- Gemeentelijke afdelingen
- Topsportverenigingen
- Nijmeegse Sport Raad

4.4.4 Multifunctionele top wedstrijd accommodatie

Doel

Het realiseren van een multifunctionele topsport wedstrijd accommodatie.

Achtergrond

Bij een gemeente die een goed topsportbeleid wil voeren hoort een daarvoor ingerichte topsport wedstrijd accommodatie. Dit is een primaire randvoorwaarde voor het bedrijven van topsport en het organiseren van topevenementen. De gemeente zal de komende jaren - aansluitend op de gesignaleerde kansen - bestaande accommodaties dusdanig aanpassen, dat zij voldoen aan de internationale eisen binnen de betreffende takken van sport, of anders nieuwe, specifieke topsportaccommodaties realiseren. Samenwerking met het bedrijfsleven is hierbij een belangrijke mogelijkheid om genoeg financieel draagvlak te krijgen.

Perspectief

Realisatie topsportaccommodaties: in deze fase valt nog niet in te schatten welke topsportaccommodaties in Nijmegen de komende jaren gewenst zijn. Dit aspect maakt deel uit van het onderzoek naar de topsportkansen en -mogelijkheden binnen Nijmegen. Om vervolgens een reële investeringsraming te kunnen maken zal nog een aantal andere vragen beantwoord moeten worden. Dit dient te gebeuren in het kader van een haalbaarheidsonderzoek. Het gaat dan om vragen als: gaat het om aanpassingen van bestaande of om de bouw van totaal nieuwe accommodaties? Welke flankerende, niet-sportspecifieke voorzieningen zijn noodzakelijk? Wat zijn de exploitatie-mogelijkheden van de accommodatie? Hoe hoog zou de bijdrage van derden kunnen zijn (Public Privat Partnerships)? En wat heeft de betreffende bond ervoor over? Allemaal zaken die nader onderzoek vergen.

Activiteiten 2002 – 2006

- Het onderzoeken van de meest wenselijke tak(ken) van sport;
- Het optimaliseren van gebruik van topsportaccommodatie (mogelijkheid voor meerdere takken van sport);
- Het onderzoeken van de mogelijkheden van verbouwen (b.v. Jan Massinkhal);
- Het bepalen van de plaats van de nieuwe accommodatie (b.v. Waalsprong);
- Het bepalen van programma van wensen en eisen;
- Het bepalen van flankerende, niet-sportspecifieke, voorzieningen (b.v. sportmedisch);
- Het onderzoeken van mogelijkheden voor het houden van topsport evenementen;
- Het onderzoeken van de exploitatiemogelijkheden(concurrentiepositie);
- Het onderzoeken van de mogelijkheden voor partnerships (b.v. naamssponsoring);
- Het overleggen met betreffende sportbonden, VWS en NOC*NSF;

Partners

- Gemeentelijke afdelingen
- Topsportverenigingen
- NOC*NSF
- Topsportbonden
- Bedrijfsleven

4.4.5 Topsportevenementen

Doel

Het verstevigen van bestaande en het acquireren van nieuwe topevenementen in Nijmegen.

Achtergrond

Een zeer zichtbaar onderdeel van het topsportbeleid is de organisatie van aansprekende topsportevenementen op nationaal, Europees- en wereldniveau. De gemeente Nijmegen kent op dit moment vier evenementen van een dergelijke status: NK wielrennen, NK dressuur, de Zevenheuvelenloop en het NK dammen.

Perspectief

Om meer cyclisch terugkerende topevenementen binnen de Nijmeegse stadsgrenzen te krijgen, zal de gemeente actief op zoek moeten gaan naar mogelijkheden op dit vlak. Het ligt voor de hand om te zoeken naar evenementen binnen de tak(ken) van sport, die kansrijk zijn. Een ander belangrijk punt is de relatie naar de breedtesport. De sport in Nijmegen moet naar een dergelijk evenement toelevens en het omarmen.

Bij het werven en organiseren van dergelijke evenementen verdient het aanbeveling om gebruik te maken van de deskundigheid en ervaring die bij de organisatoren van evenementen als de Zevenheuvelenloop of de Vierdaagse al aanwezig is. Voorts moet worden aangesloten bij het evenementen- en promotiebeleid van de gemeente Nijmegen.

De gemeente wil criteria ontwikkelen om sportevenementen te kunnen identificeren – waarbij tenminste de aantallen deelnemers / vrijwilligers / toeschouwers horen, de 'zichtbaarheid' en de uitstraling. Voor het aantrekken van topevenementen is een substantieel budget noodzakelijk. Verbreding binnen de gemeentelijke middelen is noodzakelijk waarbij met name wordt gekeken naar citymarketing-budget. Ook co-financiering door het Nijmeegse bedrijfsleven is een voorwaarde voor de acquisitie van evenementen.

Activiteiten 2002 – 2006

- Het vaststellen van criteria voor topsport evenementen(o.a. relatie naar breedtesport)
- Het onderzoeken van de meest wenselijke tak(ken) van sport
- Het onderzoeken van reguliere evenementen in die tak(ken) van sport
- Vastleggen van criteria voor (financiële) ondersteuning
- Opzetten van een garantiefonds voor (topsport) evenementen
- Het zoeken van aansluiting bij meerjaren kalender topsportevenementen in Nederland
- Het bundelen van kennis en expertise van verschillende (topsport) evenementen in Nijmegen
- Het overleggen met betreffende sportbonden, VWS en NOC*NSF
- Inzicht krijgen in succes- en faalfactoren van acquisitie strategieën
- Het uitvoeren van evaluaties(sportief, commercieel, promotioneel) van evenementen

Partners

- Gemeentelijke afdelingen
- Topsportverenigingen
- NOC*NSF
- Topsportbonden
- Bedrijfsleven
- Nijmeegse Sport Raad
- Vertegenwoordigers topsportevenementen

5 Middelen voor realisatie

Voor het implementeren van de inhoud van de beleidsnota sport zijn verschillende middelen voor handen. In deze paragraaf worden zeven elementen onderscheiden die in samenhang moeten zorgdragen voor de realisatie van de in de nota gestelde doelen. Dit heeft betrekking op de volgende elementen:

- 5.1 Tarieven
- 5.2 Subsidies
- 5.3 Informatie en Monitoring
- 5.4 Interne Organisatie
- 5.5 Communicatie
- 5.6 Planning
- 5.7 Financiële middelen

5.1 Tarieven

De gemeente wil helderheid en duidelijkheid binnen het tarievenstelsel van sportaccommodaties bewerkstelligen. Het streeft ernaar de reële accommodatiekosten per accommodatietype zichtbaar te maken in de tarieven voor alle gebruikers.

De gemeente wenst de tarieven geleidelijk aan een meer kostendekkend karakter te geven. Deze maatregel is niet bedoeld om de financiële inbreng van de gemeente te verminderen (bezuiniging). De gemeente voert deze meer kostendekkende tarieven in om sturing te kunnen geven aan het sportbeleid. De veranderende tarieven worden parallel aan de geleidelijke verruiming van het subsidiebudget ingevoerd. Subsidies en tarieven worden in combinatie belangrijke sturingsmiddelen van de gemeente om het sportbeleid te realiseren.

Voor verenigingen ontstaat helderheid over de grondslagen voor subsidie, die uiteraard zijn afgeleid van de beleidsnota sport. Verenigingen die nadrukkelijk uitvoering willen geven aan het gemeentelijk sportbeleid kunnen daarvoor subsidie ontvangen. Hiermee worden extra kosten, die de verhoging van de tarieven met zich mee zal brengen, in meer of mindere mate, gecompenseerd.

Anders gezegd: sportverenigingen worden beloond voor hun betekenis voor de samenleving.

Naarmate een club een grotere bijdrage levert aan de samenleving, staat daar een grotere subsidie tegenover.

Voor een ambitieuze beleidsnota sport zoals die voorligt is een dergelijke verandering van tarieven- en subsidiebeleid een absolute vereiste.

5.2 Subsidies

Zoals bij het onderwerp tarieven is aangegeven vormen subsidies en tarieven een hecht duo. Een krachtig instrument voor de gemeente om de beoogde beleidsdoelstellingen te realiseren. De gemeente wil hiervoor nieuwe subsidiecriteria ontwikkelen.

De op te stellen subsidiecriteria moeten objectief en goed hanteerbaar zijn. Ze moeten enerzijds aansluiten bij de gemeentelijke doelstellingen en anderzijds bij de reële mogelijkheden van de verenigingen. In het subsidiebeleid zijn drie categorieën zichtbaar:

Een basisbijdrage;

Elke sportvereniging ontvangt, ongeacht het gebruik van de accommodatie, een verenigingssubsidie. Reden hiervoor is dat sportverenigingen een meerwaarde hebben ten opzichte van andere vormen van sportbeoefening. Sporten in verenigingsverband is meer dan sporten alleen, het is ook samen ontspannen en samen werken en vergroot de kans op sportbeoefening op langere termijn. Daarbij is het meest bijzondere het vrijwilligerswerk: de kurk waarop sportverenigingen drijven. Vrijwilligerswerk draagt bij aan maatschappelijke participatie. Om dit vrijwilligerswerk te waarderen, wordt ervoor gekozen om sportverenigingen daarvoor te belonen. Anders gezegd: de sportvereniging is, met name door het vrijwilligerswerk, van belangrijke waarde voor de sociale infrastructuur en wordt daarvoor beloond. De hoogte van de basisbijdrage wordt bijvoorbeeld berekend op basis van het aantal leden.

Een directe subsidie;

Op basis van de in de beleidsnota sport geformuleerde doelstellingen kunnen de volgende criteria gebruikt worden voor directe subsidietoekenning aan verenigingen:

- Het sportaanbod voor jeugd;
- Het sportaanbod voor senioren;
- Het sportaanbod voor gehandicapten;
- Het sportaanbod voor allochtonen;
- Het sportaanbod voor sociale minima;
- Realiseren van samenwerking tussen verenigingen;
- Samenwerking met maatschappelijke organisaties (onderwijs, welzijn);
- Opzetten van vrijwilligersbeleid in de eigen vereniging;
- Deelname aan erkende opleiding, bijscholingscursus of applicaties;
- Bijdrage aan overige maatschappelijke doelen.

In het kader van integraal beleid betekent dit ook dat doelstellingen die vanuit andere terreinen worden geformuleerd (bijvoorbeeld jeugdbeleid, ouderenbeleid, kinder -en naschoolse opvang) door sportverenigingen gerealiseerd kunnen worden. Hiermee worden de mogelijkheden voor maatschappelijk verantwoord handelen aanmerkelijk vergroot.

Subsidie in dienstverlening

Vrijwel alle verenigingen geven aan een vorm van professionele ondersteuning te wensen. Afhankelijk van de vraag kunnen verschillende ondersteuningsorganisaties ingeschakeld worden om de vereniging te helpen.

De gemeente vindt het belangrijk dat sportverenigingen professioneel ondersteund worden en wil mede daarvoor de voorwaarden realiseren. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt in een "basis"- en een "service" pakket. De hiervoor beschikbare middelen worden in eerste instantie gelijk verdeeld over de drie varianten.

Het basispakket bevat ondersteuning op onderwerpen die gebaseerd zijn op de beleidsnota sport. Voorbeelden hiervan zijn doelgroepenbeleid, ontwikkeling van een beleidsplan van de vereniging en lokale samenwerking. De kosten van deze dienstverlening worden volledig bekostigd door de gemeente.

Het servicepakket bestaat uit ondersteuning op onderwerpen die de vereniging zelf kiest, uiteraard passend bij de identiteit van de vereniging. Voorbeelden hiervan zijn sponsoring, topsport, beheer en organisatie van de kantine. De kosten van deze dienstverlening worden bekostigd door zowel de gemeente als de vereniging zelf (50%/50%).

Voorbeeld: vereniging X en Y

Situatie nu:

Accommodatiehuur per jaar	€ 90.756,04
Indirecte subsidie(verschil kostprijs en huurtarief):	€ 45.378,02
Directe subsidie(jeugd)	€ 1.815,12

Situatie nieuw, vereniging X:

Accommodatiehuur per jaar	€ 90.756,04
Indirecte subsidie(verschil kostprijs en huurtarief):	0
Basisbijdrage	€ 22.689,01
Directe subsidie(jeugd)	€ 18.151,21
Directie subsidie(samenwerking)	€ 4.537,80
Directie subsidie(senioren)	€ 4.537,80

Situatie nieuw, vereniging Y:

Accommodatiehuur per jaar	€ 90.756,04
Indirecte subsidie(verschil kostprijs en huurtarief):	0
Basisbijdrage	€ 22.689,01
Directe subsidie(jeugd)	0
Directie subsidie(samenwerking tandem)	€ 9.075,60
Directie subsidie(senioren)	€ 4.537,80
Directie subsidie(vrijwilligersprojecten)	€ 11.344,51

5.3 Informatie en monitoring

Om beleid te kunnen voorbereiden, uitvoeren en evalueren is informatie nodig: "meten is weten". Niet alle benodigde informatie is nu al voorhanden en bovendien goed toegankelijk. Bij het ontwikkelen van deze nota heeft de gemeente daarom op veel punten landelijke cijfers gebruikt. Door aandacht te geven aan structureel onderzoek kan meer en meer specifiek beleid worden gevoerd op de karakteristiek van de gemeente Nijmegen.

Voor het evalueren en monitoren van het sportbeleid in Nijmegen is een sportmonitor nodig die zich zowel richt op (nog niet) sporters als sportaanbieders. De monitor wordt periodiek herhaald, bijvoorbeeld om de twee jaar. De monitor moet inzicht geven in zaken als:

- sportdeelname (totaal, per stadsdeel en per doelgroep)
- motieven voor niet-deelname en uitval / uitstroom van sporters
- ambities en problemen van sport aanbiedende organisaties
- behoeften en verwachtingen van sport aanbiedende organisaties.

Hierbij kan met betrekking tot de sportverenigingen gebruik worden van de verenigingsmonitor van NOC*NSF. Deze biedt tevens materiaal om de verenigingen in de gemeente Nijmegen te vergelijken met het Nederlands gemiddelde.

In de afgelopen jaren is het sportbeleid over het algemeen niet expliciet geëvalueerd. Er bestaat daardoor onvoldoende zicht op de effecten van het beleid. Deze nota kiest voor een hoog ambitieniveau op relatief nieuwe terreinen zoals sportontwikkeling en topsport. Is in de eerste jaren op die terreinen een effectmeting nog niet direct mogelijk, dan zal het accent komen te liggen op een procesmeting.

5.4 Interne Organisatie

Momenteel zijn de gemeentelijke activiteiten binnen de sport verdeeld over twee, fysiek gescheiden directies: de directie Inwoners(DI) en de directie Stadsbedrijven(DSB). De directie Inwoners is "opdrachtgever" en stuurt het sportbeleid op basis van deze beleidsnota. De directie Stadsbedrijven vervult in deze relatie de rol van "opdrachtnemer", die in opdracht van de directie Inwoners zorgt voor de uitvoering van het sportbeleid (op de onderdelen verhoging sportdeelname, verenigingsondersteuning en accommodaties). In dit kader wordt gesproken over opdracht gestuurd werken.

Er wordt een duidelijk coördinatiemechanisme ontwikkeld tussen de directie Inwoners en de directie Stadsbedrijven opdat de opdrachtgevers- en opdrachtnemersrol scherp en transparant gemaakt wordt. De directie Inwoners bepaalt de doelstellingen van het beleid en de taakstellingen voor de uitvoering. De directie Stadsbedrijven ontwikkelt producten en biedt diensten die uiteindelijk de gewenste beleidseffecten en resultaten opleveren conform de taakstelling. Deze resultaten worden vastgelegd in een "overeenkomst van opdracht", aangevuld met een overzicht van kwaliteitseisen, financiën, planning en control, overleg, etc.

Voor een goede een eenduidige wijze van het opstellen en uitvoeren van sportbeleid is een open dialoog tussen beide directies van wezenlijk belang. De beleidsnota sport draagt eraan bij dat alle activiteiten worden ondernomen vanuit een eenduidig en gezamenlijk gedragen beleid.

5.5 Communicatie

Bij de uitvoering van een ambitieuze beleidsnota sport is een goede communicatie tussen de verschillende betrokken partijen van essentieel belang. Vanuit een verschillende taak, rol en verantwoordelijkheid is het streven om op een zo efficiënt mogelijke wijze de communicatiestructuur in te richten en uiteraard ook in te vullen. De belangrijkste organisaties voor de uitvoering van de sportnota zijn:

- De sportverenigingen als aanbieders van sport;
- De Nijmeegse Sportraad, als belangenbehartiger van de sportverenigingen;
- De Directie Stadsbedrijven, als beheerder en exploitant van de sportaccommodaties en uitvoerder van het sportbeleid;
- De Directie Inwoners als (ambtelijk) eindverantwoordelijke van het sportbeleid;

Gezien de ambitie om bij de uitvoering van het sportbeleid meer en meer partners hierbij te betrekken is eveneens een communicatietraject noodzakelijk voor partijen buiten sport, zoals:

- Gemeentelijke afdelingen(onderwijs, welzijn, ruimtelijke ontwikkeling, waalsprong, economische zaken);
- Directies van commerciële sportaanbieders
- Directie van Tandem
- Directies van scholen(bo en vo)
- Directies van bedrijven
- Etc.

Om vorm te geven aan een goede communicatiestructuur worden de volgende overlegvormen en communicatiemiddelen ingevoerd:

Overleg

Bestuurlijk overleg

- Doel: Het bespreken van de voortgang van de beleidsnota.
- Doelgroep: Het bestuur van de Nijmeegse Sport Raad(NSR), wethouder Sport, hoofd CSR , hoofd accommodaties DSB en beleidsmedewerker(s) sport
- Toelichting: De NSR dient de spreekbuis te worden van de sportverenigingen in Nijmegen herkenbaar aan een brede achterban en de focus op partnership. Dit overleg vindt twee maal per jaar plaats.

Interne studiebijeenkomsten

- Doel: Het vergroten van draagvlak binnen de gemeentelijke afdelingen.
- Doelgroep: Medewerkers van afdelingen die een bijdrage (kunnen) leveren aan de beleidsnota sport.
- Toelichting: Gezien het streven naar integraal sportbeleid is kennisontwikkeling een belangrijke vereiste. Daarnaast is integrale uitvoering een belangrijk punt. De studiebijeenkomsten vinden twee maal per jaar plaats.

Studiedag Sport

- Doel: Het informeren over de voortgang van de beleidsnota en het faciliteren van kennisuitwisseling.
- Doelgroep: Sportaanbieders(verenigingen, commercieel aanbod, eigenaren accommodaties), partners(scholen, welzijnsinstellingen, bedrijven) en de gemeente.
- Toelichting: Deze dag biedt tevens de gelegenheid om door middel van workshops kennis te vergroten en uit te wisselen. Deze studiedag vindt één maal per jaar plaats.

Communicatiemiddelen

Nieuwsbrief

- Doel: Vergroten van draagvlak voor de uiteindelijke beleidsnota sport en het informeren van belanghebbenden over het tot stand komen van en de mogelijkheid voor inbreng.
- Doelgroep: Alle interne en externe belanghebbenden
- Toelichting: De nieuwsbrief wordt zes maal per jaar uitgebracht

Artikelen in De Brug

- Doel: Informeren van inwoners van Nijmegen over de voortgang van de beleidsnota sport en de mogelijkheid voor inbreng
- Doelgroep: Alle inwoners van de gemeente Nijmegen
- Toelichting: Het artikel in de Brug is in principe gelijk aan de inhoud van de nieuwsbrief.

Persberichten

- Doel: Informeren over de voortgang van de beleidsnota met name bij concreet resultaat.
- Doelgroep: Redacties van kranten en omroepen
- Toelichting: Via persberichten kunnen succesnummers in het kader van de beleidsnota krachtig worden gepositioneerd.

Internetsite

- Doel: Creëren van actieve betrokkenheid bij de beleidsnota sport. Kennis en ideeën vergaren die bruikbaar zijn bij de uitwerking van de beleidsnota sport. Informeren van belanghebbenden over de beleidsnota sport.
- Doelgroep: Alle inwoners van de gemeente Nijmegen
- Toelichting: Deze site sluit aan bij www.nijmegen.nl

5.6 Planning

Onderstaand is de meerjarenplanning weergegeven van de (nieuwe) beleidsinitiatieven van de gemeente. Voor zover mogelijk is uitgegaan van een integrale planning. Dit betekent dat de activiteiten binnen verhoging sportdeelname, ondersteuning op maat, accommodaties en topsport in totaliteit worden afgewogen.

De eerste prioriteiten liggen bij het versterken van verenigingen. De knelpunten zijn hierbij ook het grootst. Het realiseren van de onder deze noemer geformuleerde doelstellingen zal als eerste worden opgepakt. Dit geldt ook voor de herziening van de tarieven en subsidiesystematiek, monitoring en communicatie. Immers voor een ambitieuze nota is een andere systematiek, het zich krijgen op kengetallen en gestructureerd overleg noodzakelijk.

Het opzetten van een expertisecentrum topsport is een voorwaarde voor alle andere doelstellingen op dit gebied. Deze stap zal dus als eerste moeten worden genomen.

De meeste activiteiten in het kader van verhoging sportdeelname worden reeds uitgevoerd. Voor het realiseren van de geformuleerde doelstellingen is wel een koerswijziging nodig, die betrokkenheid van met name sterke verenigingen vereist. De selectie van deze verenigingen zal medio 2002 plaatsvinden waardoor daarna pas gestart kan worden met de activiteiten.

Op basis van bovenstaande uitgangspunten is onderstaande planning opgesteld. Hierbij is een onderscheid gemaakt in start voorbereiding(P), eerste resultaat(R) en structureel beleid(S).

Doelen	2002	2003	2004	2005	2006
<i>Verhoging Sportdeelname</i>					
Sportbuurtwerk	S	P	R	S	S
School & Sport	S	P	R	S	S
Sport- en speluitleen	S	S	S	S	S
<i>Verenigingsondersteuning op maat</i>					
Sportloket	P	R en S	S	S	S
Ondersteuning	P	R en S	S	S	S
Partnerships	P	R en S	S	S	S
Kennis en samenwerking	P en R	S	S	S	S
<i>Breedtesport Accommodaties</i>					
Multifunctionele accommodaties		P	R	S	S
Investering onderhoud	S	S	S	S	S
<i>Topsport</i>					
Expertisecentrum	PRS	S	S	S	S
Overeenkomsten		P	R	S	S
Trainingsaccommodatie			P	R	S
Wedstrijdaccommodatie				P	R
Evenementen			P	R	S
<i>Middelen</i>					
Herziening tarieven en subsidies	P	R	R	S	
Monitoring	PRS		PRS		PRS
Communicatiestructuur	P	R	S	S	S

5.7 Financiering

In bijlage IV en V is de financiële vertaling opgenomen van de beleidsnota. Het realistische scenario gaat uit van het realiseren van de doelstellingen zoals deze in de sportvisie en dus ook in deze beleidsnota zijn opgenomen. Overigens dient hierbij opgemerkt te worden dat ook voor het realiseren van doelstellingen uit gegaan wordt van integraliteit. Bijvoorbeeld: het verhogen van sportdeelname van de jeugd met 5% vraagt om activiteiten op het gebied van 1) samenwerking school, sportvereniging en buurt; 2) sterke sportverenigingen; 3) goede accommodaties en 4) lokale topsport helden.

Voorts is een minimumscenario weergegeven indien het realistische scenario als te ambitieus wordt beschouwd, echter wel vastgehouden wordt aan het streven naar integraliteit. De doelstellingen van zowel breedte- als topsport dienen wel aangepast te worden.

Indien blijkt dat de omvang van de investering in sport niet groot genoeg is om het minimumscenario te halen dient het uitgangspunt van integraliteit tussen breedte- en topsport verlaten te worden. Voorts dienen ook de doelstellingen van zowel breedte- als topsport opnieuw bepaald te worden. In dit geval ligt het kiezen van facetten van dit beleidsplan voor de hand.

Personeel & Organisatie

Binnen de directie Inwoners(DIW) kan worden volstaan met de huidige formatie, mits wordt beschikt over een uitgewerkte opdrachtgever - opdrachtnemer relatie.

Verhoging sportdeelname

- **Doelgroepen**
Binnen het huidige sportstimuleringsbeleid wordt een aantal doelgroepen onvoldoende bereikt. o.a. allochtonen, mensen met een functiebeperking en minima. Door sportstimuleringsprojecten met sportverenigingen wordt sportdeelname voor deze doelgroepen mogelijk. Het realistische scenario maakt sportstimulering voor alle gewenste doelgroepen mogelijk. Het minimumscenario maakt een aanpak van één van de doelgroepen mogelijk.
- **School, Buurt & Sport**
Door het leveren van een sportaanbod binnen na-schoolse activiteiten van de Open-Wijkscholen en het stimuleren van "sportieve scholen" komt de jeugd als vanzelfsprekend in aanraking met sport. Hierbij wordt samenwerking en versterking gezocht bij de sportverenigingen in de buurt. In het minimumscenario kunnen drie scholen ingericht worden als een "sportieve school". In het maximumscenario zes.

Verenigingsondersteuning op maat

- **Sportservice Nijmegen**
Op dit moment is er slechts 18 uur bezetting van Sportservice Nijmegen. Het realistisch scenario staat voor opening sportservice van 9.00 tot 20.00 uur. Dit geeft mogelijkheden voor optimaliseren van de bereikbaarheid voor de sportverenigingen, zowel fysiek als virtueel. Binnen het minimumscenario kan een openstelling van 40 uur worden gerealiseerd. Sportservice Nijmegen krijgt een prominentere plaats binnen de sport. Hierdoor zijn zij naast aanspreekpunt voor de sportverenigingen, ook bereikbaar voor inwoners. Voorts is door deze bredere taakstelling, naast de openingstijden, een centrale locatie in Nijmegen noodzakelijk. Binnen het realistische scenario (€ 22.689,01) kan Sportservice op een centrale locatie in de stad gehuisvest zijn. Binnen het minimum scenario (€ 11.344,51) wordt gedacht aan huisvesting binnen de kantoren van de directie stadsbedrijven.

- **Ondersteuning**
In 2002 staan 50 ondersteuningstrajecten gepland voor verenigingen (o.a. fusies en samenwerkingsprojecten verenigingen, buurt en school). Voor het adequaat ondersteunen van de Nijmeegse sportverenigingen wordt de formatie vergroot, waardoor meer verenigingen hiervan gebruik kunnen maken. Het verschil in scenario's heeft betrekking op de omvang van de formatie en daardoor het aantal verenigingen dat per jaar kan worden ondersteund. Voorts kunnen meerdere en complexere ondersteuningsvragen van verenigingen beantwoord worden. In het realistische scenario (€ 113.445,05) wordt uitgegaan van het extra ondersteunen van gemiddeld 50, in het minimum scenario (€ 68.067,03) gemiddeld 30 verenigingen per jaar.
- **Partnerships (breedtesport)**
In de partnerships met de verenigingen worden prestaties en tegenprestaties opgenomen. Bij de prestaties van de verenigingen worden nadrukkelijk de verhoging van sportdeelname van verschillende doelgroepen betrokken, het realiseren van maatschappelijke doelen evenals het versterken van collega-verenigingen. Een grotere omvang van de tegenprestatie van de gemeente (in geld) betekent meer activiteiten voor doelgroepen, meer betrokkenheid bij het realiseren van maatschappelijke doelen en ondersteuning van verenigingen. Gezien het nieuwe karakter van deze vorm van partnership kan nog niet meer concreet de verschillen worden aangegeven.
- **Kennis en samenwerking**
Deze doelstelling kan door middel van het budget van ondersteuning en de partnerships grotendeels budgetneutraal worden uitgevoerd.

Accommodaties

- **Kwaliteit accommodaties**
De kosten voor planmatig onderhoud worden vanuit de budgetten van directie stadsbedrijven gedekt. Hierdoor kan er veilig en verantwoord gesport worden.
- **Multifunctionele accommodaties**
De Nijmeegse sportaccommodaties hebben een "face-lift" nodig om beter aan te sluiten op de wensen van de sporter (uitstraling, kwaliteitsniveau). Voorts kan tegelijkertijd de multifunctionaliteit worden vergroot. In het realistische scenario worden alle stadsdelen van Nijmegen bediend (één per stadsdeel). De kapitaallasten per jaar bedragen € 45.378,02 uitgaande van een investering van € 453.780,22. In het minimumscenario kunnen vijf stadsdelen worden bediend, waarvan de AAW-wijken het meest in aanmerking komen gezien de lagere sportdeelname.

Topsport

- **Expertisecentrum**
Voor het benutten van topsportkansen is specifieke expertise en dus formatie nodig. Het verschil in de scenario's heeft betrekking op de omvang van de formatie (vijf dagen of drie dagen per week). Binnen het realistische scenario (€ 68.067,03) worden zowel de werkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot het begeleiden van Nijmeegse topsportverenigingen / topsporters en het actief benaderen van (financiële) partners. Binnen het minimum scenario (€ 45.378,02) zal een keuze gemaakt moeten worden tussen deze werkzaamheden.
- **Overeenkomsten**
In de overeenkomsten met de topsportverenigingen worden prestaties en tegenprestaties opgenomen. Deze topsportverenigingen onderscheiden zich door spelniveau, organisatorisch vermogen, realistische plannen, etc..
Bij de prestaties van de topsportverenigingen worden nadrukkelijk de verhoging van sportdeelname van verschillende doelgroepen betrokken en het realiseren van maatschappelijke doelen. Een grotere omvang van de tegenprestatie van de gemeente betekent meer activiteiten voor doelgroepen waardoor de sportdeelname zal stijgen en grotere betrokkenheid bij het realiseren van maatschappelijke doelen. Gezien het nieuwe karakter van deze vorm van partnership kan nog niet meer concreet de verschillen worden aangegeven.

- **Trainingsaccommodaties**
Voor het beoefenen van topsport zijn adequate faciliteiten noodzakelijk. De huidige accommodaties moeten geschikt gemaakt worden voor het bedrijven van topsport. Het verschil in de scenario's heeft betrekking op het aantal topsportverenigingen dat daadwerkelijk kan beschikken over top trainingsaccommodaties en de kwaliteit van de voorzieningen. De kapitaallasten per jaar bedragen € 45.378,02 uitgaande van een investering van € 453.780,22. Het realistische scenario gaat uit van het bedienen van alle tien topsportverenigingen. Het minimum scenario gaat uit van zes topsportverenigingen.
- **Wedstrijdaccommodaties**
Voor het etaleren van de Nijmeegse topsport en het acquireren van evenementen is een wedstrijdaccommodatie onontbeerlijk. In het realistische scenario wordt uitgegaan van een investering van € 9.075.604,32 (dit betekent € 907.560,43 per jaar aan kapitaallasten). Voor de exploitatie van een dergelijke accommodatie is een PPS-constructie (public private partnership) een voorwaarde. Een dergelijke accommodaties geeft de mogelijkheid meer takken van sport en grotere evenementen te kunnen etaleren.
Een kleinere investering € 4.537.802,16 (dit betekent € 453.780,22 per jaar aan kapitaallasten). betekent minder takken van sport en minder aansprekende evenementen.
- **Evenementen**
Het "binnenhalen" van topsport evenementen heeft tegenwoordig veel te maken met het beschikbare budget. Met de budgetten die zowel in het minimum als realistische scenario zijn aangegeven wordt geen rekening gehouden met het "kopen" van de rechten van een evenement. De budgetten worden ingezet voor het faciliteren van Nijmeegse initiatieven. Er wordt vanuit gegaan dat deze budgetten door partnerships met het bedrijfsleven minimaal worden verdubbeld. Binnen het realistische scenario kunnen dan zes evenementen worden ondersteund. Binnen het minimum scenario is dit aantal vier.

Bijlagen 1 tot en met 5

Bijlage I

Leden externe werkgroep

- Jos Roosen Nijmeegse Sport Raad
- Joost Campman Union Hockey
- Frans Maarse Nijmeegse schaatsvereniging
- Monica Scholten Yoo Sin Taekwando
- Bert van der Koelen AV Nijmegen
- Giel Kok Blauw Wit voetbal
- Wim Zegers Hazenkamp Turnen
- Arie Smits LLTV Tennis
- Marcel Janssen SSGN
- Ad Poulissen Basketball bolwerk Two Be
- John van Boxtel Gemeente Nijmegen
- Hans Van Egdome Projectleider

Leden interne projectgroep

- Agnes Coumans Beleidsmedewerker Sport (DIW)
- John van Boxtel Beleidsmedewerker Sport (DIW)
- Martin Friesen Hoofd accommodaties (DSB)
- Marieke van Kan Manager bureau sportondersteuning (DSB)
- Jan Kusters Stafmedewerker accommodaties (DSB)
- Ben Penterman Hoofd a.i. Cultuur Sport en Recreatie (DIW)
- Hans Van Egdome Projectleider

Consultatie Raadscommissie Sport, Financiën, Organisatie en Bedrijven

- Woensdag 10 oktober
- Dinsdag 4 december

Bijlage II

Presentatie contouren beleidsnota sport 2002 - 2006 voor sportverenigingen, Burgerzaal stadhuis, 11 december 2001

Forum:

Wethouder J. Tettero (voor een deel van het programma), Ben Verkerke (discussieleider), Frans van Dijk (trainer/coach taekwando-vereniging Yoo Sin), Wim Zegers (manager wedstrijdzaken GTV De Hazenkamp) en Hans Egdome (projectleider).

De bijeenkomst stond in het teken van de presentatie van de contouren van de beleidsnota Sport 2002 - 2006. Tijdens deze bijeenkomst waren 30 sportverenigingen aanwezig. De 75 aanwezigen vertegenwoordigden de sportverenigingen, de gemeente, de pers en de politieke partijen.

Wethouder J. Tettero toonde zich in zijn inleiding blij verrast door de grote opkomst. Hij schetste het proces van vallen en opstaan rond de vertaling van de sportvisie in de beleidsnota. Wethouder Tettero benadrukte het belang van de betrokkenheid van de sportverenigingen in het proces. Als een van de belangrijkste prioriteiten noemde hij het aangaan van partner-ships met verenigingen; kijken wat overheid en vereniging voor elkaar kunnen betekenen.

Wethouder Tettero onderschrijft de beleidsnota en sprak de hoop uit dat zijn opvolg(st)er hiervan kan profiteren.

(Vanwege een belangrijke ledenvergadering van zijn partij verliet de wethouder na zijn inleiding de bijeenkomst).

Hans van Egdome, projectleider beleidsnota sport

De beleidsnota sport is mede tot stand gekomen door de inbreng van vertegenwoordigers van sportverenigingen, vertegenwoordigd in de externe werkgroep. De bijeenkomst van deze avond biedt alle verenigingen gelegenheid input te geven. Pas na vanavond zal het definitieve voorstel worden gemaakt en ter besluitvorming worden aangeboden. In februari vergadert de raadscommissie en raad over de sportnota.

De doelstellingen van de Sportvisie zijn als vertrekpunt genomen bij het samenstellen van de beleidsnota. Uit de verschillende activiteiten (zo'n 50) die in de Sportvisie werden genoemd is een selectie gemaakt. Deze selectie bestond uit vijftien activiteiten die in de periode 2002-2006 moeten worden uitgevoerd om de doelstellingen te realiseren. Voorts zijn deze gegroepeerd in vier onderdelen:

1. Verhoging sportdeelname in de "sportieve driehoek" (buurt, school en sportvereniging);
Hierin wordt nadrukkelijk gestreefd naar samenwerking van organisaties die sportactiviteiten organiseren voor (soms) dezelfde doelgroepen. De gemeente is initiator van projecten, echter deze moeten structureel worden opgepakt in de sportieve driehoek.
2. Verenigingsondersteuning op maat;
Er is een grote diversiteit in omvang, ambities en organisatorisch vermogen van sportverenigingen. Sommige verenigingen vragen om een wederkerige relatie met de gemeente, anderen om ondersteuning en activering, weer anderen om bescherming. Ondersteuning betekent maatwerk!
Voorts wordt samenwerking tussen verenigingen de komende jaren gestimuleerd. Sportservice Nijmegen wordt het (enige) aanspreekpunt voor verenigingen dat vraag aan aanbod koppelt.
3. Multifunctionele accommodaties van goede kwaliteit
De meeste sportaccommodaties (sporthallen en -zalen) in Nijmegen zijn in de jaren zeventig gebouwd. De functionaliteit (m.b.t. sport) en veiligheid van deze accommodaties zijn goed te noemen. De tevredenheid van de gebruikers laat echter te wensen over. Dit wordt vooral veroorzaakt door de saaie uitstraling van de accommodaties en de beperkte mogelijkheid andere activiteiten te ontwikkelen. Accommodaties dienen een "face lift" te krijgen opdat aantrekkelijkheid wordt verhoogd en multifunctionaliteit wordt vergroot.

4. Topsportbeleid

De gemeente kiest allereerst voor een focus op topsportverenigingen. Immers, topsportverenigingen bieden de meeste garantie op continuïteit. Daarnaast wordt door het versterken van verenigingen ook de kwaliteit van de talenten en topsporters verhoogd. Binnen het topsportbeleid hangt de kwaliteit van topsportverenigingen nauw samen met de investering in topsport trainingsaccommodaties. Ook het (eerst) evenementenbeleid moet uitgaan van de mogelijkheden van de Nijmeegse sport.

Voor het realiseren van het beleid is een extra investering noodzakelijk. Deze investering wordt zowel van de gemeente als van de sport gevraagd. Daarnaast is een herschikking van het tarieven- en subsidiesystematiek noodzakelijk. Een nieuwe systematiek maakt het mogelijk dat de gemeente actief stuurt op basis van de doelstellingen van de beleidsnota sport.

Frans van Dijk, trainer/coach bij de Yoo Sin Taekwando, verzorgde een gloedvol betoog over het topsportbeleid van zijn vereniging.

Yoo Sin Taekwando heeft zeer bewust voor topsport gekozen; "de allerbeste sporters ter wereld ontmoeten elkaar op de belangrijkste toernooien ter wereld".

Volgens Van Dijk is topsport het verwezenlijken van een droom die werkelijkheid moet worden. Dat komt ook tot uiting in de visie van Yoo Sin; de vereniging heeft zich tot taak gesteld opleidingsinstituut te zijn voor topsporters op wereldniveau. Dat kan alleen met sporters die talent hebben, toegewijd zijn en "stinkende" ambitie hebben.

Yoo Sin werkt aan het verwezenlijken van hun droom samen met zustervereniging Tong Il in Venray, de Taekwando Bond Nederland, NOC*NSF, Olympisch Steunpunt Gelderland daarin bijgestaan door medische en para-medische specialisten.

Yoo Sin onderscheidt trainings- en wedstrijdprogramma's op drie niveau's:

1 nationaal (leerniveau); 4 jaar, 8 uur per week

2 internationaal (leren presteren); 4 jaar, 12 uur per week

3 deelname EK/WK/OS; prestatie-functioneren; 4-8 jaar, 12-20 uur.

Het topsportprogramma wordt gefinancierd door de sporters, vereniging, gemeentelijke subsidie, TBN en het NOC*NSF. Er vindt geen sponsoring plaats.

Van Dijk constateert twee belangrijke knelpunten: het verbeteren van de accommodaties en de bewegingsarmoede bij jeugd. Hij ziet kansen voor een beleidsnota sport die samenhang vertoont, waardering uitspreekt voor topsport, Nijmegen profileert als de "City of Excellence" en die partnerships voorstaat.

Wim Zegers, manager wedstrijd zaken bij Gymnastiek- en Turnvereniging De Hazenkamp, schetste de professionalisering die De Hazenkamp heeft ondergaan. Zegers stelde dat De Hazenkamp op topsportniveau (Renske Endel, Monique Nuyten, Fieke Willems) breedtesport mogelijk maakt.

Breedtesport moet volgens hem voldoen aan een aantal criteria:

- breed aanbod
- kwalitatief goede lessen door een betaalde trainersstaf
- sterk management en
- veel activiteiten.

Bij De Hazenkamp betaalt iedereen contributie, ook de toppers. De contributie bedraagt ca. 21 gulden per maand, de topturnsters betalen f 1500 per jaar. Dat wordt door vrijwel niemand als hoog ervaren omdat er veel prestaties tegenover staan.

Topsport, aldus Zegers, dwingt de club tot ontwikkeling. Het is noodzakelijk de know-how bij kaderleden te bevorderen. Topsport geeft status; "ik wil bij die club trainen" en verzorgt zo zijn eigen PR waardoor de club niet leden krijgt. De universiteit is voor De Hazenkamp belangrijk. Daar zit veel kennis op vele disciplines.

Zegers is blij met het gegeven dat in de beleidsnota sport de vereniging de spil is waar het verhaal over gaat. Hij vindt het belangrijk dat de nota voorziet in concrete ondersteuning van het managementniveau van de vereniging en het technisch kader. De overheid moet volgens hem heldere doelen en eisen stellen en die ook nakomen en invullen. Voor De Hazenkamp is de relatie naar de buurt, de school en andere gymnastiek- en turnverenigingen van groot belang. Daarin liggen kansen voor sportparticipatie en samenwerking.

Het laatste deel van de avond was gereserveerd voor discussie:

Ton Sterk (Nijmeegse Mixed Hockey Club)

Wij beschikken over een prachtig, geprivatiseerd, complex, een betaalde trainersstaf en medische ondersteuning. Dat is ook terug te zien in het aantal leden. Het complex kent lange openingstijden wat ook inkomsten uit de bar genereert. Sterk vindt dat het streven naar meer tevreden van clubs m.b.t. accommodaties in 2006 met 10% geen goed uitgangspunt. Er moet naar zijn idee ingezet worden op een tevredenheid van 100%.

Hij vraagt zich ook af hoe het zit met de belangen van gehandicaptensport. Sterk spreekt ook zijn zorgen uit over het indelen van verenigingen naar een a, b en c norm. Bovendien is hij van mening dat er vanaf morgen hard gewerkt moet worden aan de invulling/uitvoering van de beleidsnota. Het is te vaak voorgenomen dat het proces onnodige en lange vertraging oploopt. Anticiperend optreden is noodzakelijk zo stelt hij.

De heer Kok (voetbalvereniging Blauw Wit)

Het is onverstandig een financieel minimum en maximumvariant voor te leggen. De kans is dan erg groot dat er per saldo gekozen wordt voor het minimum variant. Het opteert dan ook voor de maximum variant. De Nijmeegse Schaats Vereniging bij monde van Frans Maas onderschrijft deze keuze.

De heer Van Gaal (korfbalvereniging Noviomagum) vraagt en krijgt uitleg over het onderscheid in a, b en c verenigingen. Het onderscheid is bedoeld om aan te geven dat niet meer gesproken kan worden over "sportverenigingen". Er is een grote diversiteit in omvang, ambities, organisatorisch vermogen, etc. Sommige verenigingen vragen om een wederkerige relatie met de gemeente, anderen om ondersteuning en activering, weer anderen om bescherming.

De onderscheid heeft geen relatie met de herziening- en tarievenssystematiek.

Voorts wordt aangegeven dat op basis van criteria, verenigingen zelf kunnen aangeven of zij in aanmerking komen voor een partnership met de gemeente. Een soort sollicitatie. Dit geldt zowel voor de breedte- als topsportpartnerships. De criteria zullen verschillen, echter verenigingen kunnen voor beiden opteren.

Rob Kuppen (Universitair Sportcentrum) deelt Sterk's zorgen over het onderscheid in de verschillende type verenigingen. "Pas op voor stigmatisering", zo stelt hij. Ook verenigingen die kiezen voor en c status maken een principiële keuze, zo houdt hij de aanwezigen voor. Het lijkt gevaarlijk dat direct in financiële termen te vertalen.

Ook hier geldt dat het onderscheid geen relatie heeft met de herziening- en tarievenssystematiek. Het onderscheiden van type verenigingen heeft te maken met (h)erkenning van de diversiteit. Voorts vragen deze typen om andere ondersteuning.

Bij de herziening van de tarieven- en subsidie systematiek wordt de vraag gesteld: op basis waarvan krijgt een sportvereniging subsidie van de gemeente?! Een discussie hierover is noodzakelijk voor een transparante en objectieve verdeling van subsidie, waarvoor de beleidsnota sport de basis vormt. Volgens projectleider Van Egdome is een financiële afweging onvermijdelijk. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden.

Ad Paulissen (basketbalbolwerk Two Be) houdt een pleidooi voor 'sportinclusief' denken en opereren. Bij alle beleidsterreinen moet dit een vanzelfsprekendheid zijn. Een coördinerend wethouder sport dient hier verder op toe te zien, zo stelt discussieleider Ben Verkerk.

Paulissen, die de beleidsnota vertrouwenwekkend vindt, stelt dat ook commerciële partners, partners kunnen zijn. Het hangt af van het moment en de behoefte wie een geschikte partner is.

Discussieleider Ben Verkerk ziet de Rijksoverheid als voorbeeld voor de financiering van de beleidsnota. In het kader van de breedtesportimpuls wordt geëist dat tegenover een gulden subsidie, de lokale overheid tenminste hetzelfde bedrag neergelegd. Zo moet ook de relatie zijn van club naar overheid: samen willen we iets, dus zijn we ook samen verantwoordelijk.

Marc Seveke (voetbalvereniging Union) pleit voor directe aanpak van de accommodatieknelpunten bij de verenigingen. Die moeten inventariseren wat die knelpunten inhouden. De gemeente moet dan voortvarend te werk gaan in het oplossen daarvan.

Projectleider Van Egdome gaat uit van een realistische projectmatige doelstelling die ondermeer voorziet in het upgraden van accommodaties en het realiseren van topsportaccommodaties. Hij waarschuwt ook voor te optimistische verwachtingen. In die zin, zo stelt hij, is 2006 geen einddoel, maar momentopname. Het is uitgesloten dat b.v. alle accommodaties dan up to date zijn.

Peter Neefs (basketbalvereniging Eiffel Towers) vraagt of er ruimte is voor een mono-functionele sporthal. Van Egdome opteert voor een monofunctioneel trainingscentrum en een multifunctionele accommodatie voor topsportwedstrijden.

De heer van Gaal(korfbalvereniging Noviomagum) vraagt hoe verenigingen die b.v niet de beoogde ledenuitbreiding kunnen realiseren geholpen kunnen worden. Van Egdome voorziet in dit soort gevallen een intensievere ondersteuning en een verantwoordelijkheid van vereniging naar vereniging.

T. Sterk (N.M.H.C.) stelt dat zijn vereniging aan de bovengrens van de mogelijkheden is gekomen en b.v. veldcapaciteit bij de universiteit moet inhuren.

Hoe los je dat op, in ogenschouw nemende dat de percelen rond het huidige complex particulier eigendom betreft.

Volgens Wim Zegers moet de vereniging dan zelf de oplossing aandragen, al dan niet in overleg met de gemeente.

De heer Verdijk(voetbalvereniging Hatert) vraagt aandacht voor de problematiek van de accommodaties en hoopt dat na 2006 de continuering van top- en breedtesportbeleid is verzekerd. Hij beschouwt het als een uitdaging om nu de zaak goed op en aan te pakken.

Discussieleider Ben Verkerk concludeert:

- De lat moet hoog gelegd worden. Er is een duidelijke voorkeur voor het maximumscenario;
- Het indelen van verenigingen in A, B en C categorieën is geen (dis)kwalificatie. Oppassen dat het een averechts effect geeft!;
- Samenwerking met commerciële partners expliciet(er) benoemen, als kans voor de sportverenigingen;
- Het "sportinclusief" denken nadrukkelijker neerzetten in de beleidsnota;
- Anticipeer als gemeente en verenigingen nu al op de hoofdlijnen van de beleidsnota;
- Zorg voor continuïteit binnen de gemeente om de uitvoering van de beleidsnota ter hand te nemen;
- De beleidsnota kan rekenen op een "gezond" draagvlak;

Pas toen de lichten doofden en dat was lang na de officiële sluiting van de bijeenkomst, verstomden de gesprekken.

Bijlage III

1. Demografische ontwikkelingen

Wat gaat er in Nederland de komende decennia gebeuren?

- De vergrijzing zet door. Het aantal twintigers daalt de komende jaren sterk, terwijl de groep van dertigers en veertigers de komende jaren flink zal toenemen. Tot 2005 blijven dertigers en veertigers de grootste leeftijdsgroep, in 2010 en 2020 zijn respectievelijk de veertigers en vijftigers de grootste leeftijdsgroep. Het aantal 65+-ers neemt de komende jaren al toe, maar stijgt na 2010 spectaculair, van 15% in 2010 naar 23% in 2040.
- Ook de samenstelling van de Nederlandse bevolking zal de komende decennia veranderen. Het percentage 'autochtone' Nederlanders (mensen met Nederlandse voorouders) neemt gestaag af; de bevolking wordt steeds 'gekleurder', naarmate de huidige generaties allochtonen zich zullen mengen met 'autochtone' bevolkingsgroepen. Van het dualisme allochtoon of autochtoon is geen sprake meer in de loop van de 21^e eeuw.

Wat betekent dat voor de sport?

- Het aantal senioren (50+) neemt na 2010 spectaculair toe. De senioren van de 21^e eeuw worden echter steeds jonger; ze voelen zich jong en doen er alles aan om zo lang mogelijk fit en gezond te blijven. Actief bezig zijn door middel van sport past in dat levenspatroon. Het huidige sportaanbod is daar niet op toegerust. De traditionele verenigingssporten, met hun verplichtingen in de vorm van competities en wedstrijden, lenen zich niet voor deelname door ouderen, die minder prestatiegericht met sport bezig willen zijn. Het beperkte innovatievermogen van de meeste sportverenigingen kan ertoe leiden dat zij niet in kunnen spelen op de aankomende vergrijzingsgolf. Het particuliere initiatief weet hier beter op in te spelen, zeker gezien het feit dat het bestedingspeil van het merendeel van de toekomstige senioren hoog zal zijn.
- Hoewel sport een geschikt instrument voor het stimuleren van participatie en integratie van allerlei bevolkingsgroepen blijft, zal de komende decennia een specifiek allochtonenbeleid in de sport steeds minder gevoerd worden. De insteek voor het sportstimuleringsbeleid van de 21e eeuw wordt niet primair welke etnische achtergrond iemand heeft, maar wat de (andere) motieven zijn om (nog) niet aan sport deel te nemen. Etniciteit is dan één van de vele variabelen daarbinnen.

2. De toekomstige sportparticipatie

Wat gaat er in Nederland de komende decennia gebeuren?

- Tot 1995 is de sportparticipatie in Nederland gestaag gegroeid en de laatste vijf jaar is het aandeel sporters binnen de Nederlandse bevolking min of meer gestabiliseerd. De deelname in de verstedelijkte gebieden is lager dan in de rest van het land. Hoe groter de gemeente, hoe lager de sportdeelname. De komende tien jaar zal de sportdeelname in absolute zin echter verder toenemen, omdat de totale bevolking in Nederland groeit.
- De verschillen per generatie zullen aanzienlijk zijn: het percentage jeugd en jongeren dat sport, neemt vanwege de vergrijzing relatief af. Het aantal volwassenen dat blijft sporten, zal ook relatief dalen; dat heeft niet alleen met demografische ontwikkelingen te maken, maar ook met de combinatie werk - zorg in die levensfase, waardoor er weinig tijd overblijft om te sporten. Senioren hebben juist meer vrije tijd te besteden en zullen op zoek gaan naar sportieve uitdagingen, die passen bij hun leeftijd. Daarnaast groeit het percentage senioren zeker na 2010 spectaculair, waardoor de sportdeelname van deze leeftijdscategorie zowel in absolute zin als in relatieve zin zal stijgen.
- De huidige (tweede) generatie allochtonen kent nog steeds een lagere sportdeelname dan die van de Nederlandse bevolking. De vraag is of de derde, vierde en vijfde generatie allochtonen hetzelfde sportgedragspatroon blijven vertonen als de eerste twee generaties allochtonen.
- Het aandeel gehandicapten dat aan sport doet of wil doen, zal de komende jaren relatief stijgen. Mensen worden steeds ouder en de medische voorzieningen worden steeds beter, waardoor men langer aan sport kan blijven doen, ook al is er sprake van een lichamelijke handicap.

- De sportdeelname door minima en andere sociaal-maatschappelijk minder draagkrachtige bevolkingsgroepen zal achter blijven lopen op de participatie van de meer draagkrachtige burgers. De groeiende tweedeling waar in dit verband wel over gesproken wordt, zal zeker ook doorwerken in de sportparticipatie. Vaak is er sprake van een meervoudige problematiek: zo heeft ongeveer 80 % van de gehandicapten een inkomen op of rond het minimum.

Wat betekent dat voor de sport?

- Hoewel de sportparticipatie dus in absolute zin toeneemt, zullen de verschillen tussen de diverse generaties groot worden. Gezien de verschuivingen in de generatieverhoudingen (zie onder 1.1) zal het aandeel jeugd, jongeren en mensen tussen 20 en 30 jaar dat aan sport doet de komende jaren afnemen. Het relatieve aandeel van senioren (50+-ers) in de sportparticipatie neemt de komende jaren aanzienlijk toe. Verenigingen krijgen te maken met een verouderd ledenbestand. De voorzieningen zullen aangepast moeten worden op de grotere groep oudere gebruikers.
- De populariteit van bepaalde takken van sport zal dalen en die van andere zal stijgen. De combinatie met de demografische ontwikkelingen en de te verwachten verschillen in sportdeelname tussen de generaties levert het volgende beeld op: vooral sporten die tot op hoge leeftijd beoefend kunnen worden (zoals wandelen, fietsen, zwemmen, tennis, golf en jeu de boules) zullen de komende jaren nog meer mensen trekken. De typische verenigingssporten, die vooral op jongeren draaien (zoals voetbal, volleybal en hockey) zullen de komende jaren nog nauwelijks groei doormaken. Individueel te beoefenen takken van sport zullen in populariteit stijgen. Dit is nu al zichtbaar in de nieuwe takken van sport van dit moment: skaten en skeeleren, sportklimmen, mountainbiken en allerlei nieuwe fitnessvarianten, zoals Tae Bo. Te verwachten valt dat in de 21^e eeuw nog meer van dergelijke hypes op het gebied van sport en bewegen zullen ontstaan. Omdat veel van deze hypes een kortcyclisch karakter hebben, zullen deze veelal worden opgepakt door het particulier initiatief (fitnesscentra) en niet door de georganiseerde sport.
- Het is nog maar de vraag of Nederland de multiculturele samenleving wordt, waarin autochtone en allochtone bevolkingsgroepen naast elkaar en op voet van gelijkheid zullen leven. De huidige generatie allochtonen zoekt naar mogelijkheden om binnen de Nederlandse samenleving hun eigen identiteit uit te dragen. Nu en in de naaste toekomst geven veel allochtonen de voorkeur aan 'eigen' teams of clubs om in te sporten (segregatie). Deze clubs hebben voor de huidige generatie allochtonen nog een belangrijke sociale functie, maar het is de vraag of deze 'etnische' clubs op de langere termijn (na 2010) levensvatbaar genoeg zijn. Nu al zijn er spontane initiatieven van allochtonen uit de tweede generatie om sportverenigingen op te richten, die bedoeld zijn voor alle kleuren en culturen. Zo is in Schiedam recent een voetbalclub opgericht (DelfshavenN), die meer wil bieden dan voetbalactiviteiten, namelijk een sociaal netwerk voor alle inwoners van Delfshaven. Ook de Amsterdamse voetbalvereniging Turkiyemspor, van oorsprong door Nederlanders van Turkse afkomst opgericht, ontwikkelt zich in die richting. Dit soort initiatieven duidt op de emancipatie van de jongere generatie allochtonen, en werpt een volkomen nieuw licht op sportstimulering voor allochtonen.
- Gehandicaptenbeleid in de sport blijft ook de komende decennia een aandachtspunt. De huidige gehandicaptenorganisaties, de NEBAS en de NSG, zullen hun krachten bundelen. De inspanningen zullen zich richten op het verlagen van de drempels voor gehandicapten om te kunnen sporten en het verhogen van de kwaliteit van het voorzieningenniveau. Gemeenten blijven een belangrijke verantwoordelijkheid houden om sportbeoefening voor gehandicapten (mede) mogelijk te maken.¹⁰
- Dit geldt ook voor de sociale minima; om de achterstand van deze bevolkingsgroepen zo klein mogelijk te maken, zullen gemeenten ook in de toekomst voorzieningen treffen om het minima mogelijk te maken aan sport te kunnen (blijven) doen. Kortingspassen of het invoeren van persoonsgebonden subsidie zijn voorbeelden van dergelijke voorzieningen. Sport zal steeds meer beschouwd worden als een integraal onderdeel van het lokaal sociaal beleid, waarbij het gaat om sociale activering en participatie.

¹⁰ Gemeenten zijn zelfs verplicht om de fysieke infrastructuur toegankelijk te maken / houden voor gehandicapten; de 'Standard Rules' en de leidraad van het handboek voor toegankelijkheid vormen hiervoor het kader.

3. Verstedelijking en ruimtegebrek

Wat gaat er in Nederland de komende decennia gebeuren?

- In Nederland zal de komende jaren meer en meer sprake zijn van verstedelijking en grootschalige infrastructuurprojecten. Hoewel het verzet hiertegen aanwezig is, dreigt Nederland de komende jaren steeds verder volgebouwd te worden. De vraag naar de leefbaarheid van de directe woonomgeving neemt tegelijkertijd toe. Sport- en recreatievoorzieningen blijven hierin een belangrijke rol spelen, met name in de oude(re) stadswijken, waar de sportdeelname doorgaans substantieel lager is.
- De trend naar verdichting van de (groot)stedelijke woonomgeving zet door: het dichtbouwen van de nog resterende openbare ruimte in de stad, gepaard gaande met steeds meer huizen, appartementen en auto's. Dit proces van verdichting zal echter in toenemende mate gepaard gaan met aandacht voor kwaliteit en leefbaarheid. Dit biedt kansen voor de sport om via aantrekkelijke, voor iedereen toegankelijke voorzieningen een bijdrage te leveren aan een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving.

Wat betekent dat voor de sport?

- Sportvoorzieningen op voor bedrijven of woningbouw aantrekkelijke locaties lopen gevaar te verdwijnen, waardoor de afstand tussen wonen en sporten toeneemt. Dit is vooral nadelig voor de jeugd en voor die bevolkingsgroepen, die nog niet aan sport doen; de drempel om te (gaan) sporten wordt voor hen te hoog.
- De openbare ruimte dreigt veel van haar aantrekkingskracht te verliezen, naarmate er meer in gebouwd wordt. Dit betekent dat sport- en bewegingsactiviteiten die het van de openbare ruimte moeten hebben (fietsen, hardlopen, skeeleren, wandelen, maar ook balspelen op straat en recreatieve activiteiten) steeds meer onder druk komen te staan. De sport (NOC*NSF, de bonden) zal druk uit gaan oefenen op de besluitvormingsprocessen die gaan over de inrichting van de openbare ruimte.¹¹
- Vanwege het groeiend gebrek aan ruimte binnen de gemeentelijke grenzen valt te verwachten dat gemeenten in toenemende mate het recreatief medegebruik van sportcomplexen zullen stimuleren. Ook de bouw van multifunctionele (sport)accommodaties, waar meerdere takken van sport en andersoortige activiteiten plaats kunnen vinden, past in deze trend. Ook zullen steeds meer technische ingrepen worden toegepast binnen bestaande accommodaties om de bespelingsintensiteit van bijvoorbeeld velden te verhogen, waardoor meer teams en/of verenigingen van dezelfde velden gebruik kunnen maken. Verenigingen daarentegen vragen juist meer en meer om sportspecifieke,¹² 'monofunctionele' accommodaties, vanwege het toenemend ambitieniveau en de internationale eisen die aan accommodaties gesteld worden.
- De sport zal zich veel nadrukkelijker moeten gaan bemoeien met het beleidsterrein van ruimtelijke ordening en stadsinrichtings- en herstructureringsprocessen.¹³ Aandacht voor aantrekkelijke sportvoorzieningen en voldoende 'vrije en groene ruimte' zijn belangrijke aandachtspunten binnen een integraal leefbaarheidsbeleid. De sport moet de kansen benutten die er zijn in verband met de toenemende aandacht voor de kwaliteit van de directe woonomgeving.

4. De ontwikkeling van de sportmarkt

Wat gaat er in Nederland de komende decennia gebeuren?

- Er zal de komende jaren steeds meer sprake zijn van een vervaging van de grenzen tussen arbeid en vrijetijd, zowel in tijd als in ruimte. De 24-uurseconomie zet in Nederland niet echt door, maar de vermenging van de domeinen waarin gewerkt wordt en waarin ontspannen wordt neemt verder toe. Omdat de grenzen tussen arbeid en vrijetijdsbesteding vervagen, kunnen afstemmingsproblemen ontstaan voor collectieve activiteiten in de vrijetijd, zoals sport.

¹¹ Zoals nu al gebeurt bij de samenstelling van de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening.

¹² Met 'sportspecifiek' wordt hier bedoeld: geschikt gemaakt voor sportgebruik. Dus niet: specifiek voor een bepaalde tak van sport.

¹³ Dat gebeurt op landelijk niveau al steeds meer, getuige het onderzoek *'Door sport verbonden? De betekenis van sport voor de sociale opbouw van grootschalige nieuwbouwwijken'* (H. van der Poel en C. Roques, KUB, Tilburg 1999).

- Gezinnen en andere huishoudens komen steeds meer in een 'tijds-klem' terecht, waarbij de samenlevenden door ambities op diverse, elkaar beconcurrerende, terreinen vaak toegeven op de eigen privé tijd. Als gevolg hiervan hebben mensen in de toekomst steeds meer behoefte aan laagdrempelige vormen van vrijetijdsbesteding, die een hoge kwaliteit bieden, makkelijk te organiseren zijn en goed bereikbaar zijn. Sport zal deze concurrentieslag aan moeten gaan met andere vormen van vrijetijdsbesteding.
- De roep om 'kwaliteit' neemt toe. Consumenten willen waar voor hun geld en eisen van aanbieders van diensten en producten een steeds hogere kwaliteit. Dit proces zal de komende tien jaar verder gaan, waarbij niet alleen de kwaliteit van het produkt omhoog moet, maar ook de kwaliteit van de geboden service en nazorg. Ook de sport kan niet om deze kwaliteits-slag heen. Commerciële ondernemers weten nu al goed in te spelen op de verhoogde kwaliteitsbehoefte van mensen. Uit landelijk onderzoek¹⁴ is gebleken dat zowel sporters als niet-sporters graag meer zouden willen betalen als de kwaliteit van het sportaanbod (zowel produkt als serviceniveau) hoger ligt.
- Hetzelfde onderzoek geeft aan dat er geen directe relatie bestaat tussen de prijs van sport en deelname aan sport; geld speelt bij het (gaan) sporten een ondergeschikte rol. Factoren als de verplichtingen die sporten in verenigingsverband met zich mee brengen en de kwaliteit van de voorzieningen spelen een veel belangrijkere rol. Ook de sociale omgeving waarin mensen verkeren is van meer invloed op het sportgedrag dan de financiële draagkracht. Uiteraard geldt dit niet voor de absolute minima. Te verwachten valt dat de verschillen tussen de diverse inkomensgroepen zullen toenemen en dat het prijsniveau van sport zal stijgen.

Wat betekent dat voor de sport?

- Zoals gezegd zal de sportparticipatie de komende tien jaar in absolute zin toenemen, ondanks het feit dat er sprake is van een 'vervluchting' van de vrijetijd. Mensen ondernemen steeds meer verschillende activiteiten en tijd en geld worden over deze verschillende activiteiten uitgesmeerd. Sport als aparte activiteit zal opgaan in *leisure*, een gebied waar ook culturele en toeristische activiteiten onder vallen. Voor de sport wordt het steeds moeilijker om de vluchtige consument voor langere tijd aan zich te binden. Dit zal met name de georganiseerde sport bedreigen, omdat deze afhankelijk is van de inzet van vrijwilligers.
- Omdat de concurrentie in de vrijetijdsector toeneemt en met name jongeren makkelijk 'zappen' van de ene (sport)activiteit naar de andere, wordt het voor sportaanbiedende organisaties steeds belangrijker om de kwaliteit van het aanbod te verhogen. Schaalvergroting, commercialisering en professionalisering horen daar bij. Het commerciële sportaanbod weet hier beter mee om te gaan dan de georganiseerde sport.
- Als tegenwicht wordt verwacht dat er de komende jaren in toenemende mate 'informele' netwerken ontstaan van families, buurtbewoners of vrienden, die uit recreatief oogpunt sport- en andere vrijetijdsactiviteiten gaan organiseren. Deze vorm van breedtesport, ook wel (samen met het commerciële aanbod) 'anders georganiseerde' sport genoemd, zal de komende jaren groeien ten koste van de georganiseerde sport (het sporten in verenigingsverband). Er zijn echter ook signalen dat de georganiseerde sport op deze ontwikkelingen in de markt probeert in te spelen. Met name de 'sterke' takken van sport in Nederland, zoals hockey en tennis, zijn voldoende geëvolueerd om op deze ontwikkelingen in te spelen. Zij verbreden hun aanbod met flankerende activiteiten en diensten, zoals fysiotherapie, kinderopvang en huiswerkbegeleiding, en zorgen voor een professioneel management van de vereniging. De koepelorganisaties van deze takken van sport (de sportbonden) zijn erop toegerust om hun achterban te ondersteunen bij het innoveren en professionaliseren van hun aanbod.
- De mogelijkheden voor prijsverhoging in de sport zullen ertoe leiden dat de concurrentie tussen verschillende sportaanbieders toeneemt. Het is de vraag of en zo ja, hoe de georganiseerde sport die concurrentieslag zal overleven. Sportverenigingen zullen in ieder geval gaan experimenteren met een verdergaande differentiatie van lidmaatschapsgelden. Dit gebeurt nu al op beperkte schaal. De kwaliteits-slag die op aanbiedersniveau gevraagd wordt, zal overigens ook van de lokale overheid verlangd worden. Dit alles betekent dat de komende tien jaar hoe dan ook een kwaliteitsimpuls in het gemeentelijk sportbeleid noodzakelijk is.

¹⁴ Bedoeld is het onderzoek 'Kwaliteit sportaanbod', in 1998 door Trendbox verricht in het kader van het SPIN-programma (SPIN = SportInfrastructuur) van NOC*NSF (H.L. Duijvestijn en F. Schipper, Arnhem 1998).

5. Sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen

Wat gaat er in Nederland de komende decennia gebeuren?

- Mensen binden zich niet meer vanzelfsprekend aan collectieve waarden. Dit proces is in de loop van de twintigste eeuw op gang gekomen en heeft onder andere geresulteerd in een afname van het kerkbezoek. Naar verwachting zal dit proces in deze eeuw nog voortgaan. Er is echter ook een tegenbeweging waarneembaar, die juist het tegenovergestelde benadrukt: een toename van de behoefte aan gebondenheid en veiligheid. De revival van het gezin, meer aandacht voor spiritualiteit en het verlangen naar vroegere tijden zijn indicaties van deze tegenbeweging. Het is niet helemaal duidelijk welke beweging de komende decennia de overhand zal krijgen.
- De individualiseringstendens van de afgelopen twintig jaar lijkt zich voort te zetten; het collectief is meer en meer vervangen door het individu, dat als een 'eigen bv' voor zichzelf moet zien te zorgen. Het resultaat hiervan is een toename van het sociaal isolement van degenen die het niet op eigen kracht kunnen redden. Deze keerzijde biedt de voedingsbodem voor een tegenbeweging, die juist het belang van het collectief benadrukt en op de duur een terugkeer van 'oude' waarden voorziet.

Wat betekent dat voor de sport?

- In de georganiseerde sport (verenigingen) is het voortgaande proces van sociale desintegratie en individualisering te merken aan een afnemende betrokkenheid van de leden bij typische verenigingsbezigheden. De terugloop van leden en de kaderproblematiek zijn hiervan de meest in het oog springende symptomen. Het steeds weer ontstaan van nieuwe clubs en organisaties laat echter zien dat ook het tegendeel geldt; mensen zoeken elkaar toch weer op, zij het misschien op een andere, vrijblijvender basis. Ook het commerciële sportaanbod speelt in op de 'verenigingsachtige' behoeften van mensen om klanten aan zich te binden (een ledenkrant, het organiseren van een trainingskamp).
- Sportactiviteiten die makkelijk te organiseren, goed bereikbaar en op verschillende tijdstippen te beoefenen zijn, blijven populair. Met name laagdrempelige, individueel te beoefenen sporten zoals fitness, fietsen, hardlopen en skaten zullen de komende jaren in populariteit stijgen. Het particulier initiatief biedt hiervoor flexibele oplossingen, waarbij ook aan de behoefte aan een gemeenschappelijk kader (de accommodatie, het bieden van een vorm van begeleiding) voldaan kan worden, zonder dat dit tot wederzijdse verplichtingen leidt. Alles onder het motto: "Vrijheid blijheid!".

6. Verzakelijking en commercialisering

Wat gaat er in Nederland de komende decennia gebeuren?

- De economie groeit voorlopig nog door en dit is merkbaar aan de ontwikkeling van de technologie in alle sectoren van de maatschappij. De effecten van de informatisering en de 'digitale snelweg' zullen de komende tien jaar zichtbaar worden. De jongere generaties groeien op met de mogelijkheden die deze nieuwe media en voorzieningen bieden. Bedrijven en instellingen die deze ontwikkelingen niet bij kunnen houden, lopen al snel een enorme achterstand op.
- Er is sprake van een toenemende globalisering, mede als gevolg van de Europese integratie. Vooral de topsport zal de gevolgen hiervan ondervinden. Er zullen Europese competities ontstaan, die bedrijfsmatig worden opgezet. Sponsoring van de wedstrijd sport, met name op (inter)nationaal niveau, neemt toe. Daarbij gaat het bedrijven niet alleen om commerciële motieven, maar ook om het uitdragen van hun maatschappelijke betrokkenheid.

Wat betekent dat voor de sport?

- De vrijetijdssector ontwikkelt zich steeds meer tot een sector waarin allerlei high-tech innovaties (bijvoorbeeld op medisch gebied) ontstaan of worden getest. In zowel top- als breedtesport zullen allerlei nieuwe materialen hun intrede doen, die nieuwe uitdagingen en ervaringen tot gevolg hebben. Sportverenigingen die niet 'on-line' gaan, kunnen in de toekomst de aansluiting (met name met de jongere generaties) gaan missen. Door de mogelijkheden van Internet zullen sportorganisaties direct kunnen communiceren met potentiële sporters, bedrijven en andere belanghebbenden. Voor de georganiseerde sport is het een uitdaging om te profiteren van deze ontwikkelingen.

- Sport, en zeker topsport, wordt meer en meer gezien als een normale bedrijfstak, waarbij sportorganisaties onderworpen worden aan wetgeving op tal van terreinen. Met name 'traditionele' sportverenigingen zullen grote moeite hebben om deze ontwikkelingen te kunnen volgen. Naar verwachting blijven grote, gezonde (top)verenigingen over en verdwijnen kleinere. De behoefte in de sport aan professionele beroepskrachten dat met dit soort vraagstukken om kan gaan, zal groeien.
- De toenemende commercialisering steekt sportverenigingen aan; sportclubs zoeken naar mogelijkheden om hun aanbod commercieel uit te buiten. Dit blijkt uit de toename van het aantal privatiseringsoperaties en zal naar verwachting ook leiden tot een groeiend aantal public-private-partnerships, waarbinnen gemeenten, sportorganisaties en het bedrijfsleven samenwerken. Dit geldt niet alleen voor het realiseren en de exploitatie van sportaccommodaties, maar ook voor het gezamenlijk opzetten van sportactiviteiten of - evenementen. Ook valt te denken aan een commercieel opgezet sportbedrijvenpark op of in de buurt van een gemeentelijk sportcomplex.

7. De rol van de lokale overheid

Wat gaat er in Nederland de komende decennia gebeuren?

- De regietaak van de lokale overheid zal de komende jaren steeds actiever worden ingevuld. Er is een tendens waarneembaar van het 'sturen op afstand' naar 'ingrijpen vanuit betrokkenheid'. De regietaak wordt dan niet meer gezien als het invullen van de primaire randvoorwaarden, maar meer en meer als het plegen van noodzakelijke interventies vanuit het gemeenschappelijk c.q. maatschappelijk belang. Wat dit belang is en welke interventies dan noodzakelijk zijn, verschilt per gemeente en per beleidsveld.
- Op lokaal niveau ontstaat steeds meer aandacht voor integraal beleid en - in het geval van de sport - sportinclusief denken. Het gaat dan om de bijdrage die sport kan leveren aan het oplossen van lokale maatschappelijke problemen. Sport zal in toenemende mate betrokken worden bij integraal sociaal-, wijk- of doelgroepenbeleid. Ook binnen integrale thema's als gezondheidsbevordering, maatschappelijke participatie, sociale activering, jeugdzorg en welzijn zullen sport- en bewegingsactiviteiten een steeds nadrukkelijker functie vervullen. In grote steden is het Grotestedenbeleid de noemer, waaronder deze instrumentele functies van sport geplaatst worden. De noodzaak van integraal beleid vraagt van de sportafdelingen binnen gemeenten om een andere, meer naar buiten gerichte benadering van het sportbeleid inenge zin.
- Vanuit het oogpunt van efficiency worden uitvoerende taken steeds meer functioneel gedecentraliseerd binnen aparte organisaties. Een voorbeeld hiervan is de NV Werk in Amsterdam, die belast is met de uitvoering van arbeidsmarktregelingen of de NV SRO in Amersfoort, die het beheer van sportaccommodaties en de organisatie van sport-stimulerings activiteiten uitvoert.
- De clustering van maatschappelijke functies op wijkniveau zal verder toenemen. Scholen zullen steeds meer buitenschoolse activiteiten op gaan zetten, zodat zij midden in de samenleving staan en voldoen aan de vraag van de ouders.

Wat betekent dat voor de sport?

- Lokale overheden beraden zich op het invullen van de regietaak ten aanzien van sportbeleid en sportvoorzieningen. Er is een verschuiving gaande van het bouwen en onderhouden van sportaccommodaties (de primaire randvoorwaarden) naar het actief sturen op de (maatschappelijke) doelen die gemeenten met behulp van sport willen realiseren. Gezien de problemen waar met name de georganiseerde sport mee te kampen heeft, worden steeds meer gemeenten zich bewust van de noodzaak om te investeren in de kwaliteit van de organisatorische sportinfrastructuur. Deze verschuiving van de aandacht wordt ook gestimuleerd door de rijksoverheid (Ministerie van VWS) door middel van een subsidieregeling voor gemeenten (de zgn. Breedtesportimpuls). Deze ontwikkelingen leiden tot een groeiende aandacht van gemeenten voor thema's als verenigingsondersteuning, kwaliteitszorg, vrijwilligersbeleid en professionalisering in de sport.
- Ook het sportbeleid van gemeenten vraagt in de toekomst om een meer bedrijfsmatige aanpak, zodat de kwaliteit en effectiviteit van de gemeentelijke inspanningen op sportgebied verhoogd kunnen worden. Het werken met kengetallen en het monitoren en evalueren van beleid worden belangrijk, evenals de mate waarin het gemeentelijk aanbod beantwoordt aan de voortdurend veranderende vraag in het veld. Interactieve beleidsvoering als onderdeel van het gemeentelijk kwaliteitsbeleid in de sport zal de komende jaren extra aandacht vragen.

- In de komende jaren zullen meer gemeenten ervoor kiezen om uitvoerende taken op het gebied van sportontwikkeling en sportstimulering, evenals de taken op het gebied van accommodaties, af te stoten en te concentreren binnen zelfstandige uitvoeringsorganisaties. Hierbij kan worden gekozen voor specifieke sportorganisaties (zoals sportservicebureaus)¹⁵ of voor meer omvattende bedrijven (een NV Vrijtijdsaccommodaties bijvoorbeeld).
- Sport kan - vanuit een integrale benadering - een belangrijke component zijn binnen een multifunctioneel voorzieningencentrum in een wijk. De formule van de Open Wijk of Brede School zou uitgebouwd kunnen worden met een sportaccommodatie van een sterke wijkvereniging. Sport zal in ieder geval in toenemende mate onderdeel gaan uitmaken van het buitenschoolse aanbod. Gemeenten zijn aan zet om deze ontwikkelingen aan te jagen en verder vorm te geven.
- Ook topsport zal in toenemende mate als integrale bouwsteen van het (sport)beleid van met name de grote gemeenten worden ingezet. De emotionele en daardoor promotionele waarde van topsport zal steeds meer bewust worden uitgebuit door gemeenten. De aanwezigheid van topsport blijkt bijvoorbeeld een belangrijke vestigingsfactor voor bedrijven te zijn, die door de gemeente nadrukkelijk geëxploiteerd kan worden. Gemeenten kunnen een rol van betekenis spelen bij het creëren van een gunstig topsportklimaat en het exploiteren van de economische waarde van de topsport binnen hun gemeentegrenzen. Het topsportbeleid neemt binnen gemeenten een andere, qua financiële investeringen bescheidener, positie in dan het breedtesportbeleid. Het primaat ligt voor gemeenten bij de breedtesport. Topsport en breedtesport zijn echter complementair; beide aandachtsgebieden liggen in elkaars verlengde. Een gezonde breedtesport is noodzakelijk als voedingsbodem voor talenten. In de breedtesport leren ze hun talenten te benutten, en worden ze opgeleid en begeleid bij hun ontwikkeling tot topsporter.

¹⁵ Tijdens de 'Conferenties' in 1997 werd nog het idee geopperd om in Nijmegen een coöperatieve vereniging op te richten, die de verenigingsondersteuning uit zou gaan voeren. De gemeente zou deze coöperatieve vereniging mogelijk maken. Dit idee is sindsdien niet verder uitgewerkt of opgepakt. In het hoofdstuk over de middelen zal de toekomstige organisatie van het gemeentelijk verenigingsondersteuningsaanbod worden besproken.

Bijlage IV					
Uitgaven(in Euro)	Minimum 2002	Minimum 2003	Minimum 2004	Minimum 2005	Minimum 2006
Omschrijving					
Personeel & Organisatie	pm	pm	pm	pm	pm
<i>Verhoging sportdeelname</i>					
Doelgroepen	22.689,01	22.689,01	22.689,01	22.689,01	22.689,01
School, Buurt & Sport	22.689,01	22.689,01	22.689,01	22.689,01	22.689,01
<i>Verenigingsondersteuning op maat</i>					
Sportloket	11.344,51	11.344,51	11.344,51	11.344,51	11.344,51
Ondersteuning	68.067,03	68.067,03	68.067,03	68.067,03	68.067,03
Partnerships	56.722,53	113.445,05	113.445,05	113.445,05	113.445,05
Kennis en samenwerking	pm	pm	pm	pm	pm
<i>Accommodaties</i>					
Kwaliteit accommodaties	pm	pm	pm	pm	pm
Multifunctionele accommodaties		45.378,02	90.756,04	136.134,06	226.890,11
<i>Topsport</i>					
Expertisecentrum	45.378,02	45.378,02	45.378,02	45.378,02	45.378,02
Overeenkomsten	56.722,53	113.445,05	113.445,05	113.445,05	113.445,05
Trainingsaccommodaties		45.378,02	90.756,04	136.134,06	181.512,09
Wedstrijdaccommodaties					453.780,22
Evenementen	45.378,02	45.378,02	45.378,02	45.378,02	45.378,02
Totaal	328990,66	533191,74	623947,78	714703,82	1304618,12

Bijlage V					
Uitgaven(in Euro)	Realistisch 2002	Realistisch 2003	Realistisch 2004	Realistisch 2005	Realistisch 2006
Omschrijving					
Personeel & Organisatie	pm	pm	pm	pm	pm
<i>Verhoging sportdeelname</i>					
Doelgroepen	45.378,02	45.378,02	45.378,02	45.378,02	45.378,02
School, Buurt & Sport	45.378,02	45.378,02	45.378,02	45.378,02	45.378,02
<i>Verenigingsondersteuning op maat</i>					
Sportloket	22.689,01	22.689,01	22.689,01	22.689,01	22.689,01
Ondersteuning	113.445,05	113.445,05	113.445,05	113.445,05	113.445,05
Partnerships	113.445,05	226.890,11	226.890,11	226.890,11	226.890,11
Kennis en samenwerking	pm	pm	pm	pm	pm
<i>Accommodaties</i>					
Kwaliteit accomodaties	pm	pm	pm	pm	pm
Multifunctionele accomodaties		45.378,02	90.756,04	181.512,09	272.268,13
<i>Topsport</i>					
Expertisecentrum	68.067,03	68.067,03	68.067,03	68.067,03	68.067,03
Overeenkomsten	113.445,05	226.890,11	226.890,11	226.890,11	226.890,11
Trainingsaccommodaties		45.378,02	136.134,06	226.890,11	272.268,13
Wedstrijdaccommodaties					907.560,43
Evenementen	68.067,03	68.067,03	68.067,03	68.067,03	68.067,03
Totaal	589914,26	907560,42	1043694,48	1225206,58	2268901,07